

SEMINARUL BIBLIC FRANKFURT

“...împlinește-ți bine slujba.” 2 Tim. 4:5

CURS DE OMILETICĂ

Profesor PETRICĂ VRĂBIORU

CUPRINS

Noțiuni introductive

I. Predicatorul (mesagerul)

1. Caracterul predicatorului
2. Chemarea predicatorului
3. Consacrarea predicatorului

II. Predica (alcătuirea mesajului)

4. Definiția, importanța și obiectivele predicii
5. Pregătirea pentru predică
6. Textul biblic
7. Subiectul
8. Titlul predicii
9. Introducerea
10. Propoziția de tranziție
11. Diviziunile predicii
12. Discuția predicii
13. Încheierea predicii
14. Planul de predică
15. Clasificarea predicilor
16. Predica expozitivă
17. Predica textuală
18. Predica topică
19. Predicile ocazionale

III. Predicarea (expunerea mesajului)

20. Expunerea predicii
21. Stilul predicatorului
22. Expunerea verbală
23. Limbajul non-verbal
24. Predici în calea comunicării
25. Sfaturi finale

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1. Ce este omiletica?

Omiletica este o disciplină a teologiei practice care studiază:

- metodologia alcătuirii și expunerii unei predici
- principiile dezvoltării personalității și abilității necesare predicatorului

Câteva definiții ale omileticii:

- *Omiletica este știința propovăduirii Cuvântului. (V. Talpoș)*
- *Omiletica este știința care tratează natura, clasificarea, analiza, construcția și compoziția unei predici. (A. Popovici)*
- *Omiletica este știința pregătirii și predării unui discurs bazat pe Scriptură. (J.A. Broadus)*
- *Omiletica este acea disciplină a teologiei practice, care se ocupă cu teologia și cu teoria predicii, cu scopul de a constata și descrie în mod sistematic și metodic, în ce condiții se poate înțelege și cum poate fi făcută înțeleasă pentru comunitate solia Sfințelor Scripturi.*
- *Omiletica este disciplina teologică (practică), în care se expun sistematic principiile, metodele și procedeele alcătuirii și rostirii predicilor. (C.V. Roske)*

Cuvântul *omiletică* - provine din:

- verbul grec. „omilein” = „a sta de vorbă”, „a comunica prin...”
- subst. grec. „omilia” = „conversație”, „comunicare” (termen consacrat pentru „predică” începând cu Origen, 185-254)

În original, NT folosește termenul „omilein” de 3 ori:

- Lc. 24.14: „vorbeau unul cu altul despre”
- Fapte 20.11: „vorbind cu ei mult”
- Fapte 24.26: „vorbea cu el”

Cursul de față cuprinde 3 mari diviziuni:

- I. Predicatorul (mesagerul)
- II. Predica (alcătuirea mesajului)
- III. Predicarea (expunerea mesajului)

2. Este necesară studierea omileticii?

Prima opinie: NU, pentru că:

- „vechii noștri predicatori n-au studiat niciodată omiletica, dar au fost îmbrăcați cu putere de sus în predicare”

- „pregătirea umană și inspirația divină sunt doi factori care se exclud reciproc”
- „pregătirea prediciei îl transformă pe predicator într-un *robot* insensibil la nevoile ascultătorilor”

Această opinie conține o doză de adevăr, dar nu poate sta în picioare, întrucât are la bază o falsă concepție despre omiletică.

A doua opinie: DA, pentru că:

- omiletica este, în același timp:
 - *un dar*: chemarea și împuternicirea pentru predică le dă Dumnezeu
 - *o știință*: omiletica oferă predicatorului cunoștințele necesare îmbunătățirii calității predicării
 - *o artă*: eficacitatea aplicării cunoștințelor omiletice depinde de predicator
- cerințele ascultătorilor au crescut, ei nu mai sunt mulțumiți cu o prezentare generală a unui text, sau cu niște îndemnuri împrăștiate
- *Plugarul trebuie să muncească înainte ca să strângă rodurile* 2 Tim. 2:6 Deci plugarul își face partea lui și Dumnezeu își face partea Lui, pentru a se ajunge la recoltă. Cele două părți nu se exclud, ci se completează. Tot astfel predicatorul trebuie să-și facă partea lui, iar Dumnezeu este Cel care dă inspirație, ungeră, har în mesaj.
- Deși există riscul ca unii să se bazeze doar pe ceea ce au pregătit, devenind oarecum insensibili, predicatorul responsabil va ști întotdeauna că o predică fără *suflet* este inefficientă, prin urmare sufletul lui trebuie încălzit întotdeauna la flacăra dragostei Lui Dumnezeu.
- Omiletica ajută la atingerea într-un mod mai eficient și mai rapid a obiectivului prediciei.

„Dacă predica este cea mai importantă dintre toate serviciile, omiletica trebuie să fie cea mai importantă ramură a teologiei practice, iar un studiu inteligent al Omileticii este cel mai important dintre toate aspectele lucrării practice” (L. Brastow).

3. Ce elemente concură la reușita unei predici?

- 1) *elementul rațional* – munca predicatorului pentru a-și clarifica materialul (termeni necunoscuți, detalii istorice, geografice, obiceiuri, măsuri, greutăți etc), și pentru a-l structura omiletic (schița prediciei)
- 2) *elementul inspirativ* - lumina Duhului dată minții predicatorului pentru a înțelege corect textele studiate în vederea predicării
- 3) *elementul profetic* – cuvânt de la Duhul Sfânt dat predicatorului în timpul predicării (acel cuvânt este o profeție, deși predica, în ansamblul ei, nu este același lucru cu profeția) . Acest element nu apare în orice predică, dar este de dorit.

I. PREDICATORUL

CAPITOLUL 1: CARACTERUL PREDICATORULUI

I. Imagini biblice ale predicatorului

1) Imaginea slujitorului (1Cor 4:1a)

u`phre,thj – sclav care vâslea în catul de jos al corăbiei.

Muncă istovitoare în slujba lui Dumnezeu

- Smerenia sclavului
- Ascultarea sclavului
- Sânguința sclavului

2) Imaginea administratorului (1 Cor. 4:1b)

Tainele – adevăruri mântuitoare altădată ascunse, dar acum descoperite prin revelație.

- Dumnezeu ne-a încredințat Scripturile, pentru ca noi să le deslușim pentru alții.
- Predicatorii sunt, în esență, învățători (1Tim 3:2).

3) Imaginea părintelui (1 Cor. 4:14-17)

Conducerea oamenilor către Hristos dintr-o iubire profundă.

Sclavul însărcinat cu educația copilului își făcea slujba pentru o plată, nicidecum din iubire pentru copil. Părintele se distinge prin:

- Afecțiune părintească față de credincioși (1Tes. 2:11, 12)
- Este model pentru copiii spirituali (1 Cor.4:16).

4) Imaginea ambasadorului (2Cor 5:20)

a. Îndatoriri

Rostirea mesajului din partea Stăpânului

Stabilirea de relații

- În antichitate, regii mai mici îi flatau pe cei mari, trimițând ambasadori. În cazul lui Dumnezeu, El este cel care ne trimite pe noi ca ambasadori (2Cor 5:20).

b. Prerogative

- Autoritate
- Cinste - Cinstea lui Pavel ca ambasador era suferința (Ef 6:20).

5) Imaginea pescarului (Mat 4:19)

a. Îndatoriri : să atragă oameni către Împărăția lui Dumnezeu.

b. Prerogative

- Garanția succesului
- Porunca Mântuitorului este ca ei să arunce mreșile. El este cel care are grijă ca acestea să se umple (Lc 5:1-7).

6) Imaginea soldatului (2Tim 2:1-4)

- Disciplina spirituală
- Sacrificiul pentru Evanghelie
- Asumarea unor riscuri de natură fizică pentru Evanghelie

7) Imaginea cultivatorului (1 Cor. 3:6 – 9)

- Sădirea Cuvântului
- Lucrarea în echipă
- Dependența de Dumnezeu
- Așteptarea recoltei

Concluzii :

- Predicatorul trebuie să depună eforturi susținute pentru lucrarea Stăpânului său.
- Predicatorul are datoria de a-i învăța pe alții tainele lui Dumnezeu.
- Predicatorul trebuie să-i aducă pe oameni la o întâlnire personală cu Hristos.
- Predicatorul trebuie să se disciplineze și să plătească prețul lucrării sale

II. Aptitudini spirituale

Din punct de vedere spiritual, predicatorul trebuie:

- să fie născut din nou
- să fie un om plin de Duhul Sfânt
- să iubească sufletele oamenilor
- să fie un om al rugăciunii
- să fie un bun cunoscător al Bibliei
- să posede însușiri morale ireproșabile: integritate, puritate morală etc.
- să fie apt pentru lucrare (sub aspect spiritual, fizic, intelectual etc).

III. Aptitudini intelectuale

- să dobândească o cultură generală cât mai bogată
- să aibă o bună memorie
- să-și dezvolte o imaginație pozitivă
- să-și dezvolte un spirit de observație adecvat

IV. Pericole pentru caracter

- mândria - alergarea după popularitate
 - respingerea sfaturilor
 - sensibilitate prea mare la critici
 - tratarea altora cu superioritate
 - slujirea într-un spirit competitiv
- iubirea de bani și a altor valori pământești Ps. 119: 36 (Ex. Dima)
- independența (nu lucrează în echipă, nu are colaboratori)
- nerespectarea promisiunilor
- o vorbire ușuratică în afara slujirii (glume deplasate, minciuni, ironii...)
- un comportament ușuratic în raport cu partea feminină
- invidia și discreditarea altor slujitori (Ex. Diotref)

CAPITOLUL 2: CHEMAREA PREDICATORULUI

1. Distingerea chemării

Dumnezeu cheamă pe predicator în mod personal, specific și suficient de clar, prin:

- îndemnul pus de Duhul Sfânt în inima lui (foc lăuntric – Ier. 20.9)
- versete date de Duhul în timpul citirii devoționale a Bibliei (Osea 6.3; Ioan 7.17)
- sfatul unor credincioși spirituali (Gal. 2.2)
- intervenții speciale ale Duhului (Fapte 13.2) etc.
- înțelegerea chemării vine de regulă în urma unei căutări personale profunde a feței Lui Dumnezeu printr-o părtășie sinceră și constantă cu El.

2. Confirmarea chemării

Chemarea predicatorului trebuie să fie recunoscută și de alții, pe baza câtorva dovezi:

- ungerea de sus (înzestrare specială)
- zelul sfânt manifestat în lucrare
- roadele evidente

3. Responsabilitatea chemării 2 Cor. 2:14 - 17

Mesajul transmis trebuie să fie:

- **cu inimă curată** (motivație bună) 1 Tes. 2:3 – 6, Filip. 1:15
- **din partea Lui Dumnezeu** (nu povești, apocrife, păreri personale, filozofii etc.)
- **înaintea Lui Dumnezeu** (conștientizarea prezenței divine)
- **în Hristos** (mesaj cristicentric)

CAPITOLUL 3 : CONSACRAREA PREDICATORULUI

Pregătirea predicatorului presupune atingerea a două obiective:

- preocuparea pentru formarea și menținerea personalității sale***
 - studierea Bibliei (zilnic, sistematic, într-un spirit adecvat - rugăciune, post)
 - acumularea de cunoștințe din diverse domenii (teologie, misionarism, istorie, biografii celebre etc)
 - culegerea de informații zilnice privind evenimentele majore ale vieții etc.
- preocuparea pentru întocmirea și expunerea predicii***
 - studierea unor cursuri de omiletică, în particular sau în cadrul unui seminar biblic
 - pregătirea minuțioasă a fiecărei predicii în parte

II. PREDICA

CAPITOLUL 4 : DEFINIȚIA, IMPORTANȚA ȘI OBIECTIVELE PREDICII

1. Definiția predicii

„Prin predică înțelegem proclamarea personală, verbală a Cuvântului lui Dumnezeu, sub împuternicirea Duhului Sfânt, cu scopul de a convinge pe oameni să se întoarcă la Dumnezeu, să crească în harul Său și să trăiască o viață îmbelșugată în Domnul Isus Hristos” (I. Feher).

Alte definiții ale predicii:

- *„Predica este Cuvântul lui Dumnezeu, rostit de El însuși prin intermediul serviciului unui om chemat pentru aceasta în biserica sa, care în libertatea și responsabilitatea sa explică un anumit text biblic pentru oamenii din secolul său” (Karl Barth).*
- *„Predica este prezentarea Cuvântului Întrupat, din Cuvântul Scris, prin Cuvântul Rostit” (Bernard Manning).*
- *„Predica este ațintirea privirilor asupra Celui Răstignit; este arătarea, demonstrarea puterii lui Dumnezeu spre mântuire, în vederea zidirii Bisericii” (Galeriu).*
- *„Prezența Domnului Isus în predică, face din cuvânt Cuvânt... căci fără El, păcătoșii rămân tot păcătoși” (Rudolf Bohren).*
- *„Predica este singura ceremonie sau liturgie lăsată de Hristos” (M. Luther).*
- *Predica înseamnă „adevăr prin personalitate” (Phillips Brooks).*

2. Importanța predicii

- este o cale prin care Dumnezeu vorbește oamenilor (2 Cor. 5.20)
- este o acțiune cu impact spiritual major (Fapte 2.41).
- este o oportunitate de a lucra împreună cu Dumnezeu (1 Cor. 3.9)
- este un mod de a împlini Marea Însărcinare (Mat. 28.19-20)

„Dumnezeu nu vorbește direct din cer, ci El alege oamenii ca instrumente ale Sale” (J. Calvin).

„Predica și-a avut întotdeauna locul central în viața spirituală a Bisericii. Când predica a decăzut, și Biserica a fost în declin” (A. Allen).

„Prin actul predicării, creștinismul stă în picioare sau se prăbușește, pentru că aceasta este metoda de introducere a Evangheliei în lume” (P.T. Forsyth).

3. Obiectivele predicii

Predica trebuie să atingă 3 obiective:

- *luminarea minții*: apel la rațiune, oferindu-i argumente biblice și soluții practice
- *mișcarea inimii*: apel la sentimente, producând simpatie și atracție față de lucrurile bune, precum și antipatie și respingere față de lucrurile rele
- *înduplecarea voinței*: apel la întreaga ființă a ascultătorului, determinându-l să treacă imediat la acțiune, înfăptuind un lucru bun sau punând capăt unui lucru rău.

Reușita predicii se măsoară în funcție de atingerea ultimului obiectiv (Fapte 26.28).

„O predică există doar pentru oameni. Este modul în care Dumnezeu le cere oamenilor un răspuns la Cuvântul Său” (G. Batson).

4. Puterea predicii

Puterea predicii derivă din:

- Scriptură, care are menirea „să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire” (2 Tim. 3.16).
- Duhul Sfânt, care are puterea de a-i convinge pe ascultători (Ioan 16.8).

„Duhul reînvie Cuvântul în comunitatea credincioșilor astfel ca prin text iarăși se relevă și vorbește Dumnezeu, cum a făcut-o cu ocazia revelației originale” (John Macquarrie).

CAPITOLUL 5: PREGĂTIREA PENTRU PREDICĂ

1. Etapele pentru pregătirea unei predici

În pregătirea unei predici, distingem mai multe etape:

- 1) rugăciune
- 2) alegerea textului pentru predică
- 3) alegerea subiectului predicii
- 4) stabilirea titlului predicii
- 5) efectuarea unui studiu biblic individual pe textul ales
- 6) identificarea ideilor principale ale textului biblic
- 7) organizarea logică a ideilor predicii
- 8) adunarea de materiale auxiliare (citate, pilde, biografii, mărturii personale, informații istorice, arheologice, geografice etc. – care au legătură cu subiectul)
- 9) selectarea materialului adunat (nu toate informațiile culese pot fi incluse în acea predică)
- 10) întocmirea unui plan de predică

2. Rolul rugăciunii

În pregătirea predicii, rugăciunea are un rol esențial:

- în alegerea textului biblic cel mai potrivit pentru acea predică
- în primirea iluminării Duhului, atât de necesară pe parcursul studierii textelor biblice folosite în predică
- în întocmirea unui plan de predică eficient
- în formularea unor aplicații care să exprime așteptările lui Dumnezeu de la ascultătorii respectivi
- în aplicarea mesajului mai întâi în viața predicatorului, înainte de a-l expune ascultătorilor

În expunerea predicii, rugăciunea are un rol determinant:

- în rostirea mesajului sub ungera Duhului Sfânt
- în producerea convingerii în ascultători

CAPITOLUL 6: TEXTUL BIBLIC

Textul biblic este pasajul din Biblie (unul sau mai multe versete) ales ca suport al predicii. Cuvântul „text” vine din latinescul „textus” care înseamnă „ceva țesut”.

1. Avantajele folosirii textului biblic

Textul biblic oferă avantaje atât predicatorului, cât și ascultătorilor, prin faptul că:

- dă autoritate mesajului biblic (este acel „așa vorbește Domnul!” pe care Duhul Sfânt îl folosește pentru a convinge pe ascultători)
- delimitează predica, evitând abaterile de la subiect
- dă unitate predicii (dacă predicatorul știe să expună clar textul)
- câștigă atenția și încrederea ascultătorilor (ei vor să asculte și să înțeleagă Cuvântul, nu altceva!)
- asigură varietatea în predică (pentru același subiect se pot alege texte diferite).

Pentru predicator, textul biblic nu trebuie să devină colivia din care nu poate ieși ca să-și formeze o imagine de ansamblu, dar nici trambulina pe care nu se mai întoarce după lansare; textul ar trebui să-i fie albia care dirijează cursul predicii.

2. Alegerea textului biblic

În alegerea textului biblic, predicatorul trebuie **să țină cont de:**

- natura serviciului divin: evanghelizare, studiu biblic, școala duminicală etc.
- ocazii speciale (botez, înmormântare, nuntă, cina Domnului, binecuvântări etc.)
- sărbători (Nașterea Domnului, Paște, Rusalii etc.)
- componența și nevoile spirituale ale adunării
- specificul adunării (unele adunări au texte programate dinainte)
- timpul de care dispune (uneori trebuie să predice mai mulți predicatori!)
- vârsta, cunoștințele și experiența sa cu amvonul etc.

Acești factori nu-l scutesc pe predicator de obligația de a alege textul biblic sub călăuzirea Duhului Sfânt. Spurgeon spunea: „*Strigă la Dumnezeu pentru text!*”

Predicatorul trebuie să **evite anumite texte**:

- alese la întâmplare (adică, ignorând sugestiile anterioare)
- ce nu pot fi citite în public (ex. Gen. 9.20-24)
- mutilate sau frânturi de texte, ce devin ridicole atunci când sunt scoase din context (ex. Gen. 22.5)
- ce necesită explicații pretențioase, care-l depășesc pe predicator
- rostite de oameni neinspirați pe moment (ex. Iov 21.14-15)
- prea lungi sau prea scurte pentru acel tip de predică

3. Studiarea textului ales

Predicatorul trebuie să nu „strice” Cuvântul lui Dumnezeu (2 Cor. 2.17), ci să studieze textul din care predică, pentru că:

- el trebuie să **identifice ideile principale** ale textului, care vor sta la baza diviziunilor principale ale predicii
- el trebuie să **descopere acele detalii** din text care se cer lămurite în cadrul diviziunilor secundare
- el trebuie să **interpreteze corect** adevărurile extrase din text
- el trebuie să **deducă din text aplicațiile** pe care le va cere de la ascultători

Studiarea textului predicii presupune:

- 1) *Cercetarea critică a faptelor*: „Am înțeles bine textul citit?” Aceasta cere stabilirea precisă a sensului lingvistic și biblic al cuvintelor. Uneori, traducerile sunt imprecise sau neconcludente. Ex: Lc. 23.48: „Și tot norodul care venise la privestea aceea, când a văzut cele întâmplate, s-a întors, bătându-se în piept”. Textul nu sugerează pocăința martorilor, întrucât Luca nu folosește termenul „metanoia”, ci „hypostrepho”, care arată un simplu act de întoarcere acasă.
- 2) *Clarificarea conținutului textului*: „Care este ideea centrală a textului?” Chiar dacă ideea centrală a textului nu este și ideea de bază a predicii (deși este indicat ca acestea să corespundă!), predicatorul trebuie să clarifice conținutul textului.
- 3) *Descoperirea detaliilor importante ale textului*: Fără aceasta, predica va fi săracă în idei biblice, sau se va dilua cu detalii inexistente în text. Detaliile descoperite trebuie interpretate corect și apoi folosite în argumentare și în aplicare.

După terminarea studiului biblic individual pe textul predicii, predicatorul trebuie să consulte și alte materiale (dicționare, enciclopedii, comentarii, cărți de referință), pentru a compara concluziile personale cu cele ale altor interpreți.

CAPITOLUL 7: SUBIECTUL PREDICII (S)

Subiectul prediciei este condensarea la maximum a adevărului central al prediciei. Unii omileticieni fac distincție între *subiectul* prediciei și *tema* prediciei.

Ex. Mat. 3.1-12 *subiectul* este Pocăința, iar *tema* este Necesitatea Pocăinței sau De ce trebuie să ne pocăim.

1. Rolul subiectului prediciei

Subiectul prediciei susține, coordonează și subordonează structura omiletică a prediciei, deci

- decide adevărul central ce urmează a fi prezentat în predică
- constituie suportul de care se țin diviziunile principale ale prediciei
- delimitează materialul inclus în diviziunile secundare

2. Alegerea subiectului

Alegerea subiectului este pasul care, în general, decide reușita sau eșecul prediciei. Această alegere se face în baza unuia sau a mai multora dintre factorii următori:

- călăuzire directă din partea Duhului Sfânt (uneori, subiectul poate fi primit în timpul rugăciunii sau părtășiei cu Dumnezeu)
- solicitări venite din partea credincioșilor din biserică (funcție de nevoile lor)
- decizia predicatorului (în baza unui plan pe termen lung sau a altor criterii)

Sugestii în alegerea subiectului:

- să aibă conținut biblic (amvonul nu este pentru dezbateri politice, sociale, științifice etc.)
- să fie actual și relevant (să ofere soluții biblice la nevoile actuale ale ascultătorilor)
- să fie accesibil (în general, ascultătorii nu sunt teologi, ci oameni simpli, cu nevoi reale)
- să fie decent (chestiunile sensibile nu se dezbat în public, ci în grupuri de studiu adecvate)
- să fie potrivit cu ocazia cu care se predică (sărbătorile și evenimentele speciale cer predici ocazionale adecvate)
- să nu aibă un grad de dificultate peste cunoștințele și experiența predicatorului (contează și vârsta predicatorului)

CAPITOLUL 8: TITLUL PREDICII

1. Rolul titlului

- trezește atenția și curiozitatea ascultătorilor
- stimulează plăcerea de a urmări predica
- facilitează reținerea și identificarea prediciei

2. Condiții pentru titlu

Formularea titlului este o artă care ține de predicator; totuși, el trebuie să țină cont că:

- Titlul trebuie să fie în strânsă legătură cu subiectul predicii: Gen. 22.1-18 - *Prețul ascultării*.
- Titlul trebuie să fie interesant: 1 Regi 4.25-34 – *Câștigul pietății*; 1 Cor. 15 – *Moartea morții*.
- Titlul trebuie să fie scurt. Totuși, un titlu dintr-un singur cuvânt poate fi clar, dar nu și destul de interesant.

3. Tipuri de titlu

- Titlu sub formă **interogativă**: *După moarte, ce va urma?*, *Unde ne vom petrece veșnicia?*, *Unde sunt frații mei?*, *Cine este ca Dumnezeu nostru?*
- Titlu sub formă **imperativă**: *Caut un om!*, *Îți mai lipsește un lucru!*, *Vegheați dar!*
- Titlu sub formă **afirmativă**: *La început, Dumnezeu, Ferestre în cer, Cele trei tribunale, Magnetul universal, Un divorț fatal.*
- Titlu ca o **expresie urmată de o întrebare**: *Adversitățile vieții: cum le înfruntăm?*
- Titlu sub forma unui **subiect compus**: *Creștinul și semenii; Semnele timpului și Revenirea lui Christos.*
- Titlu ca un paradox, **un contrast**: *Când sunt slab, atunci sunt tare!*, *Iubiți de El și totuși bolnavi!*, *Sfinții suferă și Isus Se bucură, Începutul sfârșitului, Moartea morții etc.*

CAPITOLUL 9: INTRODUCEREA PREDICII

1. Scopul introducerii

Introducerea are un scop pe cât de important, pe atât de precis:

- să capteze atenția ascultătorilor (stabilirea legăturii cu ascultătorii)
- să scoată la lumină nevoile ascultătorilor (transformarea atenției involuntare în atenție voluntară: „Această predică mă privește pe mine!”)
- să indice direcția predicii (dirijarea atenției ascultătorilor spre subiect

J. Oman consideră că „*chiar dacă subiectul tău nu, dar auditoriul tău are nevoi de introducere*”.

2. Conținutul introducerii

Omileticianul L.J. Ogilvie sugerează 10 posibilități pentru o introducere:

- 1) o experiență personală scurtă, urmată de o aplicație imediată la predică
- 2) o istorisire reală din viața de fiecare zi, urmată de aplicația practică la predică
- 3) o anecdotă sau o parabolă din viață sau din istorie, care să ducă la înțelegerea ideii centrale a predicii
- 4) o enunțare a unei propoziții din textul citit, care sumarizează conținutul predicii

- 5) o referință cu caracter de simpatie față de o nevoie care există în adunarea locală, urmată de o frază de tranziție spre mesajul prediciei
- 6) o istorie sau un eveniment biblic prezentate dramatic, urmate de o aplicație la mesaj
- 7) o enunțare directă a unui eveniment contemporan cu impact între oameni, urmată de aplicația la textul biblic
- 8) o întrebare adresată direct, care vizează majoritatea ascultătorilor
- 9) un adevăr din paragraful citit, enunțat direct
- 10) un eveniment care nu s-a stins din memoria audienței, reamintit și aplicat la text

Notă: Lista poate fi extinsă, ca de pildă: un citat interesant, o cugetare, un vers, un paradox, un obicei deosebit, o statistică șocantă, un sondaj de opinie etc.

3. Formularea introducerii

G. Batson sugerează patru pași de urmat în formularea unei introduceri:

- 1) propoziția de început (similară cu titlul unui articol de revistă)
- 2) exemple din viață care confirmă propoziția de început (scurte, fără detalii inutile)
- 3) explicarea din perspectiva prediciei (îndreaptă atenția de la exemple la text)
- 4) propoziția prediciei (anunță adevărul central și precizează direcția prediciei)

Exemplu: Mat.7.7-11: Puteți fi siguri că unele lucruri pe care le faceți vor da rezultate, ca, de pildă, plantarea unei grădini. Tot așa, trebuie să știm că în viața noastră spirituală, rugăciunea aduce cu siguranță rezultate.

4. Conditii pentru introducere

O introducere reușită trebuie să fie:

- potrivită (cu textul, ocazia, ascultătorii)
- personală (adresare directă, nu academică, abstractă)
- simplă (fără un plan de idei, fără explicații greoaie sau paranteze)
- interesantă (primele 25 de cuvinte sunt decisive!)
- realistă (să nu promită ce nu poate oferi, dar nici falsă modestie!)
- pertinentă (fără scuze inutile, elemente laudative sau defăimătoare)
- variată (tiparele sau repetarea în introducere sunt absolut fatale!)
- scurtă (cam 5 minute la o predică de 30-40 minute)

„O introducere trebuie să fie suficient de lungă ca să capteze atenția, să prezinte nevoile și să-i orienteze pe ascultători spre subiect, spre idee sau spre primul punct. Până când n-a făcut aceasta, introducerea este incompletă; după aceasta, introducerea este prea lungă” (H.W. Robinson).

CAPITOLUL 10: PROPOZIȚIA DE TRANZIȚIE (PT)

1. Ce este propoziția de tranziție?

Propoziția de tranziție este un tip special de propoziție care leagă introducerea prediciei de corpul său, diviziunile între ele, precum și corpul prediciei de încheiere. Ea are menirea de a conduce pe ascultători de-a lungul prediciei fără nici o întrerupere în comunicare, putând fi comparată cu tendoanele care leagă oasele scheletului.

Notă: Corpul prediciei este partea centrală a prediciei, cea mai consistentă, care dezvoltă subiectul propus folosind explicații, argumente, ilustrații și aplicații.

2. Cum se poate formula o propoziție de tranziție?

Există mai multe moduri de a formula o astfel de propoziție. În general, propoziția de tranziție folosește acel cuvânt-cheie care apare în propoziția prediciei.

Exemple:

P: Fiecare persoană trebuie să se nască din nou (DE CE?)

PT: Să analizăm MOTIVELE pentru care fiecare persoană trebuie să se nască din nou

P: Noi putem birui ispita (CUM?)

PT: Acum, să ne îndreptăm atenția spre MODURILE în care putem birui ispita

P: Noi trebuie să ne pregătim pentru venirea Domnului (DIN CE CAUZĂ?)

PT: Noi trebuie să ne pregătim pentru venirea Domnului din cauza următoarelor
EVENIMENTE

Referindu-ne la aceleași exemple, atunci când PT leagă diviziunile principale între ele, se poate formula după modelul următor: „Al doilea motiv pentru care fiecare persoană trebuie să se nască din nou este...” sau: „Un alt mod prin care putem birui ispita este...”.

Notă: P = propoziția prediciei

CAPITOLUL 11: DIVIZIUNILE PREDICII

Diviziunile prediciei sunt segmentele care dezvoltă propoziția unei predicii. Ele se clasifică în *diviziuni principale* și *diviziuni secundare* (numite și *subdiviziuni*). Deși predica prezintă o idee centrală unitară, ideea trebuie divizată în timpul expunerii.

1. Scopul diviziunilor

În raport cu predicatorul:

- Diviziunile *favorizează claritatea* gândirii predicatorului, ajutându-l:
 - să organizeze gândurile prediciei, recurgând la logică, unitate, proporție

- să împartă conținutul predicii pe segmente, ușurând repartizarea explicației, argumentării, ilustrării și aplicării
 - să evite digresiunile (abaterile de la subiect)
 - să rețină mai ușor planul predicii
- Diviziunile **favorizează unitatea** gândirii predicatorului: Unitatea este esențială în construirea unei predici. Diviziunile împart propoziția predicii, dar nu-i distrug unitatea; din contră, ele îl ajută pe predicator să descopere și să sistematizeze toate argumentele din text, care susțin propoziția. Aducând mai multe argumente, propoziția rămâne unitară și demnă de crezare.
 - Diviziunile **favorizează memorarea** punctele principale ale predicii: O predică dezorganizată, lipsită de diviziuni, îl obligă pe predicator să-și ațintească privirile mai mult către notițe decât către ascultători. Organizarea predicii pe diviziuni îl ajută pe predicator să rețină ușor planul predicii și, dacă este cazul, să găsească o informație din prima privire pe plan.

În raport cu ascultătorii:

Ținând cont că ascultătorii nu au în fața lor planul de predică, diviziunile le sunt de un real folos, întrucât:

- Diviziunile **clarifică** ascultătorilor punctele principale ale predicii: Diviziunile bine întocmite și anunțate de predicator îi ajută pe ascultători să „vadă” adevărul întreg. Ei pot realiza relația fiecărei diviziuni cu întregul, precum și progresia lor în expunerea propoziției predicii.
- Diviziunile ajută pe ascultători **să rețină** ideile majore ale predicii: Ascultătorii își vor aminti ceva mai mult decât că „a fost o predică bună!”; ei își vor aminti cel puțin ideile expuse în fiecare diviziune principală.

2. Reguli în formarea diviziunilor principale (DP)

- **Unitatea** - să pornească de la subiectul/propoziția predicii - fiecare diviziune trebuie să contribuie la dezvoltarea sau la studiul detaliat al propoziției predicii, recurgând la argumente biblice adecvate
- **Distincția** - distincte una de alta, să recurgă la versete biblice diferite, cu conținut distinct
- **Progresia** - să fie aranjate progresiv, textul și subiectul predicii nu impun de la sine ordinea diviziunilor principale, ci ele trebuie aranjate astfel încât să asigure progresia gândirii predicatorului, într-o anumită *ordine*:
 - în ordinea importanței diviziunilor - asigurând predicii dinamică și apogeu
 - în ordinea logică, cronologică, geografică etc.
 - în ordinea cerută de relații de tip cauză-efect, de comparații, contraste etc.
 - în ordinea cerută de anumite întrebări - ce? de ce? pentru ce? cum? etc.
 - în ordinea cerută de conținut - diviziunile negative înaintea celor pozitive
- **Claritatea** - să fie formulate ca o propoziție completă; un cuvânt sau o expresie, oricât de sugestive ar fi ele, nu pot exprima decât o parte a ideii
- **Simetria** – spațiul alocat pentru fiecare diviziune să fie aproximativ egal
- **Autoritatea** - să fie urmate de unul sau mai multe versete biblice – imediat după enunțarea unei DP, trebuie precizat versetul (versetele) din care este extrasă.

Versetele constituie autoritatea din spatele diviziunilor, care cucerește încrederea ascultătorilor.

3. Numarul diviziunilor principale

Numărul DP nu este fix, ci depinde de conținutul textului sau de subiectul predicii. În principiu, predicatorul nu trebuie să omită vreo diviziune de dragul numărului, dar trebuie să se străduiască să mențină numărul cât mai mic posibil. Numărul preferat este 3, dar el poate varia (între 2-7).

4. Rolul diviziunilor secundare (DS)

Diviziunile secundare (numite și *subdiviziuni*) au rolul de a explica, a argumenta, a ilustra și a aplica ideile enunțate în diviziunile principale.

„Diviziunea principală expune adevărul dintr-un pasaj și atât. Nu spune ce înseamnă acest adevăr, cum afectează viața de zi cu zi a oamenilor sau cum poate fi aplicat la nevoile cuiva sau la umblarea sa cu Dumnezeu. Aici intervin diviziunile secundare pentru a dezvolta diviziunea principală. Ele explică și aplică adevărul său” (G.Batson).

5. Reguli în formarea diviziunilor secundare

- să-și tragă originea din diviziunile principale – ele se subordonează diviziunilor principale, dezvoltând fiecare câte un aspect ce ține de DP
- să fie simetrice sau bine echilibrate - să urmărească simetria în cadrul DP de care depinde
- să fie limitate ca număr – o DP nu trebuie să aiba mai mult de 3-4 DS; când se impune un număr mai mare, acea DP ar trebui împărțită în două DP
- să urmărească o anumită ordine – nu neaparat cea din text, ci cea stabilită de predicator (vezi ordinea DP)

Notă: Nu se recomandă o predică mai amănunțită de primul nivel de DS decât în situații de analiză foarte minuțioasă.

Numărul de ordine al DS **nu se menționează** în expunerea predicii (pentru a nu fi confundat cu numărul diviziunilor principale).

6. Obținerea diviziunilor secundare

DS se pot obține:

- **Prin explicarea** unui cuvânt sau expresii cheie folosite în enunțarea DP. Ex: *Mat. 3.1-12* – în DP *Oamenii trebuie să se pocăiască fiindcă Împărăția cerurilor este aproape*, o DS trebuie să explice ce înseamnă *să se pocăiască*.
- **Prin expunerea** detaliată a versetului din care este extrasă DP. Această procedură este mai frecventă în cadrul predicilor expositive.

- **Prin folosirea unor interogații** (cum?, care?, de ce?) puse afirmației din DP. Ex: Mat. 7.7-8 – din DP *Rugăciunea primește întotdeauna un răspuns* – putem obține diferite DS: *CUM primește rugăciunea răspuns?* (printr-un verset din Biblie, prin mărturia lăuntrică a Duhului, printr-o altă persoană, prin împrejurări, printr-o acțiune directă a puterii lui Dumnezeu); *CE răspunsuri primește rugăciunea?* (Da, Nu sau Așteaptă); *DE CE rugăciunea primește întotdeauna răspuns?* (pentru că El a promis aceasta, pentru că El își ține întotdeauna promisiunile).
- **Prin nararea** unei DP care se bazează pe o istorisire. Povestirea va ajuta pe ascultători „să vadă” adevărul înveșmântat în culoarea vieții de zi cu zi, și nu ca o afirmație teologică aridă.
- **Prin ilustrarea** DP. O ilustrațiune aduce lumină în DP cu care trebuie să aibă o strânsă legătură (vezi cap. *Citatele și ilustrațiile*).
- **Prin aplicarea** adevărului din DP. (vezi cap. *Aplicația și încheierea*).

CAPITOLUL 12: DISCUȚIA PREDICII

Discuția predicii este dezvoltarea corespunzătoare a ideilor enunțate în diviziuni. În timp ce DP alcătuiesc scheletul predicii și arată direcția în care merge mesajul, discuția joacă rolul decisiv în atingerea obiectivelor predicii: luminarea minții, încălzirea inimii și înduplecarea voinței ascultătorilor.

Discuția are la îndemână mai multe procedee retorice:

- explicarea
- argumentarea
- citarea
- ilustrarea
- aplicarea

Notă: Nu toate aceste mijloace vor fi incluse într-o singură predică; arta predicatorului este decisivă în selectarea și ordinea includerii lor în predică.

1. EXPLICAREA

Explicarea este o procedură retorică folosită în discuția predicii, care constă în expunerea detaliată a pasajelor biblice care stau la baza predicii. Chiar dacă predica nu este tot una cu studiul biblic, ea trebuie să explice clar și corect Cuvântul lui Dumnezeu.

Explicarea intuiește și răspunde întrebărilor din mintea ascultătorilor, legate de:

- contextul imediat și îndepărtat al pasajului biblic expus în predică
- pasajele corelate (trimiterile)
- limbajul pasajului (construcții gramaticale, figuri de stil, etimologie etc.)
- contextul istoric și cultural etc.

2. ARGUMENTAREA

Tipuri de argumente ce pot fi folosite :

- argumentul biblic – cel mai important și care nu este admis să lipsească din predică
- argumentul mărturiei – apostolii au folosit argumentul Învierii, eveniment la care au fost martori oculari
- argumentul analogiei – pildele Domnului Isus sunt exemple de argumentare pornind de la fapte bine cunoscute de ascultători
- argumentul inducției – (de la particular la general): judecățile de acum asupra anumitor păcătoși sunt dovada unei judecăți finale asupra tuturor
- argumentul deducției – (de la general la particular): toată lumea va fi judecată, deci și tu!

„În predică, argumentele nu au sensul de controversă, dispută, dezbateră sau polemică, ca în alte domenii. Ele constituie doar o discuție sau o prezentare logică de raționamente cu putere de convingere” (C.V. Roske).

3. CITATELE ȘI ILUSTRATIILE

a. Surse pentru citate

- scurte fraze memorabile
- declarații provenind din surse autorizate
- versuri din cântări sau poezii
- maxime, proverbe, cugetări, adevăruri spirituale precise exprimate concis, etc.

Citatele clarifică și împodobesc discuția predicii; atât lipsa, cât și abuzul lor în predică se simte.

b. Rolul ilustrațiilor în predică

Ilustrațiile (de la lat. „*illustratio*” = „a arunca lumină asupra unui obiect”) joacă rolul unor ferestre, care lasă să pătrundă lumina în predică. Prin aceasta ele:

- atrag și mențin viu interesul ascultătorilor
- stimulează imaginația, favorizând legătura predicatorului cu ascultătorii
- stârnesc reacții emoționale, putând fi folosite de Duhul Sfânt în deschiderea inimii ascultătorilor
- înlesnesc înțelegerea adevărului, oferind explicații și dovezi necesare
- dau actualitate predicii, fiind puntea dintre lumea Scripturii și cea de azi
- produc un efect psihologic recreativ, oferind o pauză intelectuală în timp ce predica este continuată pe plan emoțional
- asigură varietate în predică, atingând toate nivelele de vârstă și pregătire.

c. Condiții pentru ilustrațiile folosite în predică

Ilustrațiile incluse în predică trebuie:

- să fie în legătură clară cu subiectul predicii
- să fie, pe cât posibil, de mâna întâi (din sursă proprie)
- să fie cuviincioase
- să fie ușor de înțeles
- să fie cât se poate de scurte
- să fie credibile, convingătoare
- să fie, de preferință, ilustrațiuni comune, obișnuite

d. Numarul ilustrațiilor ce se pot folosi într-o predică

Numărul ilustrațiilor dintr-o predică depinde de lungimea predicii, de lungimea lor etc. În general, 2-3 ilustrații sunt suficiente. După cum prea multe ferestre dăunează rezistenței unei clădiri, prea multe pilde diminuează credibilitatea unei predici.

4. APLICAȚIA

Aplicația este procedeul retoric prin care predicatorul încearcă să-și convingă ascultătorii să pună în practică adevărul prezentat în predică. Aplicația este „concentrarea adevărilor predicii asupra ascultătorului, pentru a-i oferi acestuia răspunsuri” (G. Batson). Scopul fundamental al fiecărei predici trebuie să fie nu informarea, ci transformarea ascultătorilor. Predica nu-și propune să îmbogățească cunoștințele, ci să schimbe viețile. „Predica începe acolo unde începe aplicația” (Spurgeon).

a. Numărul de aplicații într-o predică

Există două variante privind numărul aplicațiilor ce se pot face într-o predică:

- 1) *Mai multe aplicații* – câte una în fiecare DP, după explicare și argumentare. Acest model, recomandat pentru predica expozitivă care conține o cantitate considerabilă de exegeză, poate transforma o expunere aridă, rece, într-un mesaj cald, vital.
- 2) *O singură aplicație* - extrasă din ideea centrală, făcută în încheiere, când predicatorul, asemenea unui avocat, cere un verdict. Acest model este recomandat pentru predica topică sau pentru predicile construite sub forma unui discurs progresiv, ale căror DP sunt aranjate progresiv, ultima DP fiind rezervată aplicației.

Notă: Ambele modele de aplicație pot da rezultate excelente, funcție de situație; uneori sunt mai eficiente alicele de plumb, altele glonte.

b. Cerințe pentru predicator

Pentru o aplicație reușită, pe lângă buna pregătire a predicii, predicatorul trebuie:

- să-L cunoască bine pe Dumnezeu: Cu cât predicatorul Îl cunoaște mai bine pe Dumnezeu, cu atât mai clar le poate spune oamenilor ce cere Dumnezeu de la ei.

- „Ascultătorii nu aud o predică, ei aud un om!” (H.W.Robinson). Căci predicarea înseamnă „adevăr exprimat prin personalitate” (W.A.Quayle).
- *să cunoască bine vremea sa*: David „a slujit celor din vremea lui” (Fapte 13.36). Predicatorul trebuie să cunoască bine prezentul, pentru a putea oferi soluții concrete la situațiile actuale.
 - *să cunoască bine natura umană*: Oamenii sunt foarte diferiți și mereu altfel, dar nevoile lor sunt foarte asemănătoare și mereu aceleași. Predicatorul trebuie să ofere soluția lui Dumnezeu potrivită cu nevoile spirituale, emoționale și fizice ale ascultătorilor săi.
 - *să cunoască bine auditoriul său*: Cunoașterea reciprocă face din aplicația predicii leacul de care are nevoie fiecare ascultător. Relațiile calde sunt sursa cunoașterii; Pavel își cunoștea atât de bine ascultătorii, încât le putea declara: „vă port în inima mea” (Fil. 1.7).
 - *să cunoască bine arta expunerii naturale*: Dacă predicatorul nu este el însuși, nu este predicator! Aceasta înseamnă atât originalitate, cât și naturalețe. Vocea de amvon trebuie să-i fie vocea de fiecare zi, nimic artificial în emoții, nimic fals în declarații. Numai așa aplicația predicii va deveni ceva natural pentru ascultători.
 - *să cunoască bine dependența de Duhul Sfânt*: La amvon, predicatorul trebuie să transpire, ca și când totul ar depinde de el, dar și să respire, ca și când totul ar depinde de Duhul Sfânt.

c. Condiții pentru o aplicație reușită

O aplicație reușită trebuie să fie:

- personală
- simplă
- clară
- formulată ca acțiune, și nu ca dorință sau ca imperativ
- plănuită pentru un timp scurt
- măsurabilă

Aplicația poate cere: un adevăr de acceptat, o idee de corectat, o atitudine de schimbat, o activitate de realizat, etc.

CAPITOLUL 13: ÎNCHEIEREA PREDICII

Încheierea este partea finală a unei predici, punctul culminant al concentrării predicatorului, în efortul de a obține răspunsul așteptat din partea ascultătorilor.

Termeni sinonimi:

- *concluzie* (lat. „conclusio” = împresurare a unei cetăți, sfârșit)
- *perorație* (lat. „peroratio” = încheiere a unui discurs)
- *epilog* (gr. „epilogos” = propoziție care se adaugă pentru a lămuri ceva, concluzie)

a. Scopul încheierii

Scopul încheierii nu este să pună capăt predicii, ci să ajungă la o concluzie, la un sentiment de finalitate. Încheierea trebuie să atingă două obiective:

- să fixeze în mintea ascultătorilor scopul predicii
- să determine pe ascultători să răspundă la acest scop

Luther prefera încheierile surpriză, obișnuind să taie firul ideilor cu cuvinte ca: „Pentru astăzi ajunge!”

Scopul predicii este enunțarea acțiunii cerută de o predică, în vederea obținerii unui răspuns din partea ascultătorilor. În timp ce subiectul/propoziția enunță adevărul, scopul enunță acțiunea cerută de adevăr. Scopul predicii este să schimbe adevărul predicat în adevăr aplicat. Dacă n-o face, predica nu are scop! Dacă nu are scop, predica nu merită predicată!

b. Tipuri de încheiere

Cele mai frecvente tipuri de încheiere sunt:

- 1) *sumarizare* - repetarea ideilor principale, în scopul fixării predicii și aplicației
- 2) *ilustrare* - folosirea unei ilustrații, în scopul oferirii unui model de aplicație
- 3) *aplicare* - prezentarea unei aplicații ca model, în scopul imitării ei
- 4) *vizualizare* - zugrăvirea pericolului potențial, în scopul evitării celui real
- 5) *obiecție* - confruntarea obiecțiilor ascultătorilor, în scopul întoarcerii la Cuvânt
- 6) *îmbărbătare, încurajare* - motivarea cu patos, către acțiuni morale și spirituale
- 7) *rugăciune* - apelarea la Dumnezeu, ca Sprijin în împlinirea aplicației
- 8) *versificare* - sensibilizarea prin versuri, în acord cu aplicația propusă
- 9) *textualizare* - citarea unui pasaj, oferind Scripturii ultimul cuvânt

Notă: Indiferent de tipul de încheiere ales (funcție de predică, de ascultători și de predicator), aceasta trebuie să proclame scopul predicii și să insiste asupra împlinirii lui.

c. Condiții pentru încheiere

- încheierea trebuie să fie scurtă (cam o zecime din predică)
- încheierea trebuie să fie simplă
- ultimele cuvinte ale încheierii trebuie să fie memorabile

Numeroși predicatori respectă câteva NU-uri în încheiere:

- nu încheie cu amenințări, semănând panică și deznădejde
- nu introduc material nou în încheiere, ca post scriptum sau ca altă predică
- nu sfârșesc predica fără a face o încheiere sesizabilă
- nu fac mai multe încheieri (anunțul „ultimul gând” impune imediat oprirea)
- nu lungesc încheierea, după ce au promis sau au pornit a o face
- nu promit lucruri mari pentru „data viitoare” (numai Domnul știe viitorul!)
- nu închid Biblia înainte de vreme, ca apoi s-o redeschidă
- nu solicită decizii vizibile de predare, dacă nu au confirmarea Duhului

CAPITOLUL 14: PLANUL DE PREDICĂ

Planul de predică este schița care prezintă structura omiletică a predicii. Această schiță trebuie să conțină în mod obligatoriu: textul, titlul predicii, introducerea, propoziția, diviziunile principale, diviziunile secundare și încheierea. În plus, pe planul de predică pot fi notate: propozițiile de tranziție, pildele și aplicațiile (nu narate, ci doar câteva cuvinte pt. identificare), scurte citate etc.

Planul de predică poate fi redat astfel:

TITLU _____

TEXT _____

INTRODUCERE _____

PROPOZIȚIA _____

PROPOZIȚIE DE TRANZIȚIE _____

I. DIVIZIUNE PRINCIPALĂ _____

1. Diviziune secundară _____

2. Diviziune secundară _____

PROPOZIȚIE DE TRANZITIE _____

II. DIVIZIUNE PRINCIPALĂ _____

1. Diviziune secundară _____

2. Diviziune secundară _____

3. Diviziune secundară _____

PROPOZIȚIE DE TRANZIȚIE _____

ÎNCHEIERE _____

Recomandări în legătură cu planul de predică :

- formatul planului de predică să fie puțin mai mic decât pagina Bibliei
- scrisul să fie citeț, cu eventuale prescurtări, semne convenționale, diferite culori
- scrisul să nu fie prea înghesuit, pentru a permite eventuale intercalări
- planul să conțină data și locul ținerii predicii
- planurile de predică să fie păstrate (în plicuri, fișiere, pe subiecte sau pe texte), pentru a putea fi refolosite la nevoie

CAPITOLUL 15: CLASIFICAREA PREDICILOR

1. Cum se pot clasifica predicile?

Predicile se pot clasifica după mai multe criterii, astfel:

- după *structura predicii* - predici deductive
 - predici inductive
 - predici teză-antiteză-sinteză
- după *conținutul pasajului* din Scriptură - predici doctrinare
 - predici biografice etc.
- după *raportarea la text* - predici topice
 - predici textuale
 - predici expozitive

Notă: Acest curs urmează clasificarea după ultimul criteriu, prezentând în continuare cele 3 tipuri de predică: topică, textuală și expozitivă.

2. Care sunt deosebirile esențiale dintre cele 3 tipuri de predică?

Prezentare comparativă (extrasă din *Predica expozitivă* de G. Batson):

TIPUL PREDICII	EXPUNEREA	PASAJ/VERSETE	DIVIZIUNI PRINCIPALE
EXPOZITIVĂ	Detaliată	Pasaj de minim 3 v.	Din același pasaj
TEXTUALĂ	Parțială	Unul sau două vers.	Din același pasaj
TOPICĂ	Puțină	Versete din mai multe pasaje	Din idei aparținând subiectului ales

CAPITOLUL 16: PREDICA EXPOZITIVĂ

1. Definiția predicii expozitive

„Predica expozitivă este expunerea detaliată și aplicația a trei sau mai multe versete ale Scripturii, care scot în evidență toate diviziunile principale ale predicii și care se construiește în jurul unei idei centrale sau a unei propoziții” (G. Batson).

Acest tip de predică a fost preferat de Domnul Isus, de apostoli și de marii predicatori ai tuturor timpurilor, pentru că expune (adică, explică și interpretează) ascultătorilor textul Scripturilor.

Predica expozitivă nu este:

- 1) *Un comentariu detaliat.* Comentariul constă în abordarea exegetică a unui pasaj biblic, verset cu verset, cu scopul de a lămuri semnificația textului. În general, expozitorul acordă importanță egală fiecărui verset, menținând ordinea lor din

pasaj. Comentariul biblic nu impune obligativitatea aplicației. În ciuda unor asemănări cu predica expozitivă, comentariul nu poate fi considerat un tip de predică, pentru că nu are cel puțin două elemente esențiale ale predicii: propoziția sau ideea centrală și diviziunile.

- 2) *O omilie*. Omilia biblică este o prezentare verset cu verset a unui pasaj biblic, dar mai simplă, fără exegeză. Ea se rezumă la câteva gânduri sau îndemnuri din text, fără a analiza relația părților cu întregul. Fiind lipsită de orice structură omiletică, omilia nu are unitate, coeziune. Din cauza multelor ei limitări, omilia nu este competitivă.

2. Importanța predicii expozitive

Predica expozitivă este cel mai important tip de predică, pentru că:

- Prezintă Cuvântul lui Dumnezeu așa cum a fost scris. Adică, spune exact ceea ce a intenționat scriitorul biblic să comunice, punând accent pe înțelegerea cadrului istoric și cultural în care a trăit scriitorul, precum și a scopului pasajului respectiv.
- Folosește mai mult material din Scriptură. Pe lângă faptul că folosește un text mai lung, acesta este expus pe tot parcursul predicii: din el se formulează ideea centrală și diviziunile predicii.
- Explică Cuvântul lui Dumnezeu în profunzime. Expunerea detaliată recurge la context, la cadru istoric și cultural, la explicația cuvintelor și expresiilor cheie etc.

3. Subiectul predicii expozitive

Subiectul este un domeniu de adevăruri, general, vast, care conține multe idei, pentru multe predici. Ex: pocăința, credința, nașterea din nou, sfințirea, rugăciunea, postul, încercările, părtășia creștină, umplerea cu Duhul Sfânt, a doua Venire etc.

4. Cum se descoperă subiectul predicii expozitive?

Subiectul există deja în textul ales. El nu trebuie luat din altă parte, ci doar descoperit, prin:

- Citirea textului, până când majoritatea ideilor scot la lumină un domeniu general de adevăruri.
- Observarea cuvintelor-cheie care se repetă; cel mai proeminent dintre ele poate fi chiar subiectul.

Exemple:

- Text: Mat.2.1-12; Subiect: *Închinarea*
Subiectul nu poate fi *Magii*, pentru că acesta nu desemnează un domeniu de adevăruri general, vast, care să conțină multe idei, pentru multe predici. În schimb, *Închinarea* îndeplinește condițiile cerute de definiția subiectului.
- Text: Rom. 13.8-10; Subiect: *Dragostea*
Acest termen se repetă și este un adevăr general, vast, care poate oferi idei și conținut pentru multe predici.

5. Tema predicii expoizitive

Tema este un adevăr specific, restrâns, ce conține o singură idee, pe care o dezvoltă acea predică. Ex: Subiectul *Pocăința* conține o mulțime de idei, care pot constitui tot atâtea teme de predică: *Ce este pocăința? De ce este necesară? Cum se poate obține? Ce beneficii oferă?* etc.

a. Ce rol are tema predicii expoizitive?

Tema este decisivă într-o predică expoizitivă, pentru că:

- ea controlează direcția în care se îndreaptă predica (ca și locomotiva unui tren)
- ea controlează modul în care este construită predica (formularea și aranjarea diviziunilor principale)

Un subiect este prea vast pentru a fi tratat într-o predică expoizitivă. De aceea este esențial ca predicatorul să aleagă o singură temă pentru predica sa.

b. Cum se alege tema predicii expoizitive?

Când își alege tema, predicatorul trebuie:

- să ceară călăuzirea Duhului Sfânt, întrucât a alege tema înseamnă a alege predica
- să observe dacă tema aleasă îi poate oferi materialul pentru DP ale predicii sale

c. Cum se poate formula o temă?

G. Batson propune următoarea procedură de formulare a temei:

SUBIECT + CUVÂNT SAU EXPRESIE = TEMĂ

El sugerează 4 *cuvinte* sau *expresii* ce se adaugă subiectului, pentru a obține o temă:

(1) *Expresia interogativă „De ce?”*:

Ex:	Subiect	+	De ce?	=	Temă
Mat. 7.7-11	Rugăciunea				De ce trebuie să ne rugăm?
Evr. 11.1-6	Credința				De ce este necesară credința?
Mat. 18.15-35	Iertarea				De ce trebuie să iertăm?
Iac. 1.2-4	Încercările				De ce apar încercările?

(2) *Interogația „Cum?”*

Ex:	Subiect	+	Cum?	=	Temă
Iac. 1.13-15	Ispita				Cum lucrează ispita?
Lc. 18.1-8	Rugăciunea				Cum trebuie să ne rugăm?
1 Pet. 4.12-19	Suferința				Cum să facem față suferinței?
Mat. 6.25-34	Îngrijorarea				Cum să învingem îngrijorarea?

(3) *Un cuvânt-cheie*:

Ex:	Subiect	+	Cuvânt cheie	=	Temă
Mat. 6.9-13	Rugăciunea				Principii din rugăciunea domnească

1 Cor. 13-4-7 Dragostea
2 Cor. 7.8-13 Pocăința
Mat. 15.21-28 Credința

Caracteristici ale dragostei
Dovezi ale adevăratei pocăințe
Semne ale credinței mari

Notă: Prin „cuvânt-cheie”, se înțelege un substantiv multiplu, care apare în fiecare DP.
Ex: alternative, aspecte, avantaje, bariere, calități, cauze, condiții, consecințe, criterii, direcții, efecte, expresii, factori, greșeli, instrucțiuni, întrebări, judecăți, lecții, legi, manifestări, metode, moduri, obiecții, obstacole, pași, păreri, pericole, porunci, privilegiile, probe, promisiuni, răsplăți, răspunsuri, reguli, rezultate, semne, surse, tendințe, trăsături, valori etc.

(4) *Un cuvânt (frază) limitativ(ă):*

Ex: Subiect + Cuvânt limită = Temă

Mat. 6.25-34 Îngrijorările *Biruind* îngrijorările (Cum?)

1 Tes. 5.4-11 Revenirea Sa *Pregătit* pentru Revenirea lui Christos (Cum?)

Iac. 1.22-25 Cuvântul Său *Ascultând eficient* Cuvântul lui Dumnezeu (Cum?)

Notă: Un cuvânt limitativ poate fi un gerunziu (ex.: *biruind*, trecând, urmărind), un participiu (ex.: *pregătit*, alarmat, mulțumit), un adverb (ex.: *eficient*, normal, dispus) etc.

6. Propoziția predicii expozitive (P)

„Propoziția este un simplu anunț al subiectului (temei) pe care predicatorul își propune să-l dezbată, dezvolte, dovedească și explice în mesaj” (J. Braga). Propoziția predicii este principala lecție spirituală, adevărul atemporal al predicii, expus într-o simplă propoziție declarativă.

Ce rol are propoziția predicii expozitive?

„Propoziția expune ideea centrală a unei predici și apo, organizează predica în jurul acesteia” (G. Batson). Așadar, P are rol:

- 1) *În expunerea predicii:* P prezintă clar, ideea centrală a predicii. Ea anunță direcția în care se îndreaptă predica, răspunzând ascultătorilor la întrebarea: „Oare ce va spune predicatorul din acest text?” O P bună câștigă atenția ascultătorilor și îi ajută să înțeleagă și să rețină scopul predicii.
- 2) *În organizarea predicii:* P este temelia structurii predicii. Ea îi indică predicatorului cum să-și organizeze DP și ce să includă sau să elimine în DS.

Ce caracteristici trebuie să aibă propoziția predicii expozitive?

G. Batson arată 4 caracteristici ale propoziției predicii expozitive:

- 1) *P expune ideea centrală a predicii ca pe un adevăr veșnic, universal.* Adevărul propoziției se aplică tuturor oamenilor, din toate timpurile. De aceea, el nu trebuie să conțină nume de oameni sau de localități din Biblie.

Ex: Gen. 3.1-7:

P greșită: *Creștinii trebuie să fie atenți să nu fie ispitiți ca Adam și Eva.*

P corectă: *Creștinii trebuie să fie atenți la strategiile ispitei*

2) *P expune ideea centrală a predicii într-o singură propoziție. Întrucât propoziția prediciei conține o singură idee, ea trebuie redată într-o propoziție simplă, clară. Tot ce depășește această propoziție simplă constituie detalii și dăunează unității prediciei.*

Ex: Iac. 1.12-15:

P greșită: Creștinii pot birui ispita și deveni ucenici mai buni (conține două idei).

P corectă: Creștinii pot birui ispita.

3) *P trebuie să folosească aceeași idee ca și tema prediciei.*

Ex: Mat. 6.25-34

Tema prediciei: Învingerea fricii

P: Orice creștin trebuie să caute mai întâi Împărăția lui Dumnezeu (aceasta poate fi o diviziune principală, dar nu propoziția prediciei!)

P corectă: Orice creștin poate birui frica.

4) *Propoziția este întotdeauna anunțată unei adunări. P face ca scopul prediciei să fie clar pentru ascultători. Ea le arată oamenilor ideea centrală a prediciei și ce trebuie să facă în urma ascultării prediciei respective.*

Ce tipuri de propoziție pot fi folosite în predica expozitivă?

În „Ghidul predicilor biblice”, Lloyd Perry prezintă 3 tipuri de P:

1) *O propoziție despre datorie. Prin datorie înțelegem o cerință divină, o obligație morală, o responsabilitate. Acest tip de P folosește termeni ca: trebuie, ar trebui, este necesar, suntem obligați, suntem datori etc. P despre datorie se folosește cu teme care implică întrebarea „de ce?”.*

Ex:

<i>Subiectul:</i>	<i>Tema:</i>	<i>P despre datorie:</i>
Nașterea din nou	De ce este importantă?	Orice om trebuie să se nască din nou
Iertarea	De ce trebuie să iertăm?	Noi suntem datori să iertăm pe alții
Recunoștința	Motive pentru recunoștință	Este necesar ca toți să fim recunoscători
Mărturisirea	Necesitatea mărturisirii	Noi suntem obligați să mărturisim

2) *O propoziție despre abilitate. Prin abilitate înțelegem un lucru cerut de Biblie, pe care îl putem face. Acest tip de P folosește termeni ca: putem, suntem în stare, suntem capabili etc. P despre abilitate se folosește cu teme care implică întrebarea „cum?”.*

Ex:

<i>Subiectul:</i>	<i>Tema:</i>	<i>P despre abilitate:</i>
Ispita	Cum să biruim ispita?	Noi putem birui ispita
Frica	Cum să învingem frica?	Noi suntem în stare să învingem frica
Trezirea	Căi ale trezirii spirituale	Noi putem experimenta trezirea
Credința	Condiții ale credinței	Noi ne putem mări credința
Dușmanii	Iubindu-ne dușmanii	Noi suntem capabili să ne iubim dușmanii

- 3) *O propoziție de evaluare.* Acest tip de P evaluează ceea ce se spune în predică și se poate folosi cu teme de orice tip (de ce?, cum?, cuvânt-cheie, cuvânt limitativ).

Ex:

<i>Subiectul:</i>	<i>Tema:</i>	<i>P de evaluare:</i>
Încercările	De ce sunt necesare încercările?	Încercările dezvoltă caracterul nostru
Închinarea	Cum este adevărata închinare?	Adevărata închinare este cea în duh și în adevăr
Zeciuiala	Binecuvântările zeciuielii	Zeciuiala aduce binecuvântări financiare
Rugăciunea	Rugăciunea care obține răspunsuri	Dumnezeu răspunde întotdeauna rugăciunii sincere

7. Ideea centrală a predicii expositive (IC)

Ideea centrală este tot una cu propoziția predicii, susțin unii omileticieni. Totuși, putem admite că IC este mai complexă decât P, întrucât prima include și ideile din DP.

Ex:

- *Iac. 1.5-8:*

T: Cum putem obține înțelepciunea

P: Noi putem obține înțelepciunea

IC: Noi putem obține înțelepciunea cerând-o de la Dumnezeu, cu credință

- *Iac. 1.13-15:*

T: Modul cum lucrează ispita

P: Ispita lucrează după un anumit tipar

IC: Ispita lucrează prin dorință, prin momeală și prin voința umană

8. Diviziunile principale (DP) ale predicii expositive

DP ale predicii expositive trebuie să respecte cel puțin două condiții obligatorii:

- 1) să fie extrase din textul predicii
- 2) să dezvolte propoziția predicii

Ex: Mat. 3.1-12

S: Pocăința

T: Necesitatea pocăinței

P: Oamenii trebuie să se pocăiască de păcatele lor

PT: Acest pasaj ne arată motivele pentru care oamenii trebuie să se pocăiască de păcatele lor

DP I: Oamenii trebuie să se pocăiască pentru că Împărăția cerurilor este aproape (v.2)

II: Oamenii trebuie să se pocăiască pentru că Dumnezeu nu acceptă auto-îndreptățirea (v.7-9)

III: Oamenii trebuie să se pocăiască pentru că judecata este aproape (v.10,12).

Ex: *Mat. 6.25-34*

S: Îngrijorarea

T: Cum să învingem îngrijorarea

P: Îngrijorarea poate fi învinsă de copiii lui Dumnezeu

PT: Acest pasaj ne prezintă câteva modalități eficiente pentru a învinge îngrijorarea

DP I: Creștinul poate învinge îngrijorarea dacă își dă seama cât de valoros este în ochii Domnului (v.26,28-30)

II: Creștinul poate învinge îngrijorarea dacă nu se teme de viitor (v.34)

III: Creștinul poate învinge îngrijorarea dacă va căuta mai întâi Împărăția lui Dumnezeu (v.33)

Ce se întâmplă când vreuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită?

Când vreuna dintre cele două condiții obligatorii ale DP nu sunt îndeplinite, predica nu mai este expozitivă.

Ex. 1): *Mat. 18.21-35 (nu toate DP sunt din text)*

S: Iertarea

T: Necesitatea de a ierta

P: Creștinul trebuie să ierte

DP I: Creștinul trebuie să ierte pentru că Dumnezeu îi cere aceasta (v.21-22)

II: Creștinul trebuie să ierte pentru că altfel nici el nu este iertat (Mat. 6.15)

III: Creștinul trebuie să ierte pentru că Dumnezeu i-a iertat și lui multe (v.24-27)

Notă: Diviziunea a doua nu este din text. Pentru ca predica să fie expozitivă, DP II trebuie înlocuită astfel: Creștinul trebuie să ierte pentru că Dumnezeu îi judecă neiertarea (v.34-35).

Ex. 2): *Mat. 28.16-20 (DP nu dezvoltă propoziția predicii)*

S: Marea Trimitere

T: Împlinind Marea Trimitere

P: Creștinii pot contribui la împlinirea Marii Trimiteri.

DP I: Scopul Marii Trimiteri (v.19)

II: Puterea Marii Trimiteri (v.18)

III: Promisiunea Marii Trimiteri (v.20)

Note: Deși toate DP sunt din text, ele nu dezvoltă propoziția predicii. Pentru ca predica să fie expozitivă, DP ar fi trebuit să arate *cum (modalități)* pot contribui creștinii la împlinirea Marii Trimiteri.

Cele 3 DP ar putea fi folosite într-o predică expozitivă, cu condiția ca să modificăm tema și propoziția predicii, astfel:

T: Evaluând Marea Trimitere

P: Marea Trimitere este convingătoare

DP I: Marea Trimitere este convingătoare prin scopul ei (v.19)

II: Marea Trimitere este convingătoare prin puterea ei (v.18)

III: Marea Trimitere este convingătoare prin promisiunea ei (v.20)

9. Diviziunile secundare (DS) ale predicii expositive

DS ale predicii expositive trebuie să origineze din text, fără a fi obligate să se limiteze la acesta. Ele pot fi extrase:

- din textul predicii, pe cât posibil – pentru că specificul predicii expositive este expunerea detaliată, analiza amănunțită a textului
- din afara textului – pentru a explica, argumenta, ilustra, nara sau aplica, după caz, ideile din DP (definiții, argumente, pilde, exemple din viață etc).

10. Expunerea predicii expositive

Ordinea celor 8 pași în timpul *expunerii predicii* diferă de ordinea urmărită la *întocmirea planului de predică*. În recapitulare, prezentăm pașii în ordinea din expunerea predicii:

TEXT: minim 3 versete consecutive

SUBIECT: domeniul larg, general de adevăruri pe care le subliniază textul

TEMĂ: ideea-cheie pe care o dezvoltă textul în fluxul său de idei

Restrângerea subiectului pentru a se ajunge la o temă se poate face astfel:

Tema = Subiect + Cum?
+ De ce?
+ Cuvânt cheie
+ Cuvânt limitativ

INTRODUCERE:

- 1) Propoziție de început (îndreaptă atenția ascultătorilor în aceeași direcție cu tema)
- 2) Exemple de propoziții de început (luate din viața de zi cu zi)
- 3) Explicația din perspectiva predicii (schimbă atenția de la exemple de viață la text)
- 4) PROPOZIȚIE: Formulează ideea-cheie a predicii (adevărul central)

Tipuri de P: de datorie, de abilitate, de evaluare

PROPOZIȚIE DE TRANZIȚIE: face legătura între introducere și corpul predicii

CORPUL PREDICII:

DIVIZIUNI PRINCIPALE: dezvoltă propoziția predicii

- 1) Toate diviziunile principale aparțin aceluiași pasaj
- 2) Ele sunt formulate în aceeași formă
- 3) Ele sunt așezate în ordinea importanței
- 4) Fiecare diviziune principală are o referință biblică

DIVIZIUNI SECUNDARE:

- 1) Explică expresia sau cuvântul-cheie din diviziunea principală
- 2) Face exegeză detaliată a versetelor de lângă diviziunea principală
- 3) Aplică un interogativ (de ce? cum? care?) la diviziunea principală
- 4) Redă diviziunea principală realizată pe baza unei povestiri
- 5) Ilustrează diviziunea principală
- 6) Aplică diviziunea principală

ÎNCHEIERE: de mai multe tipuri:

- 1) Apel direct: prezintă scopul predicii, adresându-se fiecărui ascultător
- 2) Sumar al diviziunilor principale: folosește adevărul fiecărei diviziuni principale pentru a motiva oamenii în realizarea scopului predicii
- 3) Obiecție: întâmpină posibilele obiecții ale ascultătorilor, motivându-i să acționeze potrivit scopului predicii
- 4) Aplicație: oferă ascultătorilor căi de realizare a scopului predicii
- 5) Ilustrație: povestire care motivează ascultătorii să răspundă la scopul predicii

CAPITOLUL 17: PREDICA TEXTUALĂ

1. Definiția predicii textuale

„O predică textuală este expunerea sau aplicația unui verset sau două, din care se evidențiază toate diviziunile principale ale predicii și care se realizează în jurul unei idei sau al unei propoziții principale” (G. Batson).

Predica textuală este „o predică în care diviziunile principale își trag originea dintr-un text biblic constând din câteva versete. Fiecare diviziune principală este astfel utilizată ca o sugestie, și textul furnizează tema predicii” (J. Braga).

2. Textul biblic într-o predică textuală

Textul biblic (compus din câteva cuvinte, dintr-un verset sau din cel mult două versete) stă la baza întregii structuri omiletice a predicii textuale; el furnizează subiectul/tema, ideea centrală și diviziunile principale. Doar diviziunile secundare pot fi luate și din alte texte

3. Subiectul și tema într-o predică textuală

În general, predicile textuale își structurează DP după text și după subiect. Tema nu este la fel de relevantă ca la predica expozitivă, dar își are rolul ei.

Ex: Rom. 12.1 (Schiță de J.M. Gray):

TITLU: Gata de jertfă!

S: Jertfa

DP I. Rațiunea jertfei: „Vă îndemn dar, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu”

II. Subiectul jertfei: „să aduceți trupurile voastre”

III. Condițiile jertfei: „ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu”

IV. Obligația jertfei: „aceasta va fi din partea voastră o slujbă duhovnicească”

4. Diviziunile principale ale predicii textuale

DP se obțin din textul ales, prin aplicarea câtorva proceduri:

1) *DP reies din text, amplificând propoziția și dezvoltând ideea centrală:*

Ex: Ezra 7.10

TITLU: Inimă dedicată

S: Cuvântul lui Dumnezeu

T: Dedicându-ne Cuvântului

P: Noi trebuie să ne dedicăm Cuvântului

IC: Noi trebuie să ne dedicăm studierii, împlinirii și învățării Cuvântului

DP I. Noi trebuie să ne dedicăm studierii Cuvântului – „Căci Ezra își pusese inima să adâncească Legea Domnului”

II. Noi trebuie să ne dedicăm împlinirii Cuvântului – „și să împlinească Legea Domnului”

II. Noi trebuie să ne dedicăm învățării Cuvântului – „și să învețe pe oameni în mijlocul lui Israel legile și poruncile”

2) DP explică cuvintele textului în mod sistematic:

Ex: Ioan 3.16 (Schiță de C.V. Roske):

TITLU: Dumnezeu și omul

DP I. Atitudinea Lui față de om: „Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea”

II. Acțiunea Lui pentru om: „că a dat pe singurul Lui Fiu”

III. Cererea Lui de la om: „oricine crede în El”

IV. Oferta Lui pentru om „să nu piară, ci să aibă viață veșnică”

3) DP accentuează cuvintele textului în mod diferit:

Ex: Ps. 23.1a – „Domnul este Păstorul meu”

TITLU: Cu Domnul meu

S: Relația cu Domnul

T: Caracteristicile relației noastre

P: Noi putem avea o relație cu Domnul

DP I. Noi putem avea o relație protectoare: „Domnul este PĂSTORUL meu”

II. Noi putem avea o relație personală: „Domnul este Păstorul MEU”

III. Noi putem avea o relație actuală: „Domnul ESTE Păstorul meu”

4) DP scot în evidență comparațiile sau contrastele din text:

Ex: Evr. 13.5b-6 (DP subliniază comparația dintre declarația lui Dumnezeu și declarația credinciosului):

TITLU: Două angajamente

S: Încrederea în Dumnezeu

T: Manifestarea încrederii

P: Noi trebuie să ne manifestăm încrederea în Dumnezeu

DP I. Noi trebuie să ne exprimăm încrederea în El acceptând promisiunea Sa – v.5

II. Noi trebuie să ne exprimăm încrederea în El oferindu-I promisiunea noastră – v.6

5) DP scot în evidență o anume temă din textul dat:

Ex: Ioan 3.16 (DP subliniază tema Darul lui Dumnezeu)

S: Darul lui Dumnezeu

T: Caracteristicile darului lui Dumnezeu

DP I. Este un dar al dragostei: „Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea”

II. Este un dar jertfitor: „că a dat pe singurul Lui Fiu”

III. Este un dar universal: „pentru ca oricine”

- IV. Este un dar condiționat: „crede în El”
- V. Este un dar etern: „să nu piară, ci să aibă viață veșnică”.

Ex: Ioan 3.16 (DP subliniază tema *Aspecte ale planului de mântuire*):

- DP I. Autorul planului: Dumnezeu
- II. Motivul întocmirii planului: „Fiindcă atât de mult a iubit lumea”
- III. Prețul stabilit: „a dat pe singurul Lui Fiu”
- IV. Condiția impusă: „oricine crede în El”
- V. Oferta garantată: „să nu piară, ci să aibă viață veșnică”.

Ordinea DP ale predicii textuale:

- nu este impusă de ordinea cuvintelor din text
- trebuie să reflecte progresia către scopul predicii
- poate fi: ordine logică, cronologică etc.

5. Diviziunile secundare ale predicii textuale

În predica textuală, adeseori DP epuizează cuvintele textului; de aceea, DS:

- își extrag materialul din alte texte, dar
- se leagă de DP (pe care le explică, argumentează, narează, ilustrează sau aplică)

CAPITOLUL 18: PREDICA TOPICĂ

1. Definiția predicii topice

„Predica topică își extrage subiectul dintr-un pasaj al Scripturii, dar își dezvoltă diviziunile principale independent de acesta, conform cu ideile din subiectul ales”

Predica topică se mai numește *cu subiect*, pentru că DP sunt luate din *subiectul* pe care îl tratează. Acest tip de predică este preferat în cazul predicilor doctrinale.

2. Textul ales pentru predica topică

Predica topică expune un subiect, nu un text; de aceea ea își extrage din textul dat doar subiectul. DP sunt extrase din alte texte biblice (fiecare DP trebuie argumentată obligatoriu cu cel puțin o referință biblică!) și organizate după cum dorește predicatorul să-și prezinte ideile subiectului.

Ex: Lc. 18.1-8

SUBIECTUL: Rugăciunea

DP I. Metode de rugăciune - 1 Tim. 2.1

II. Motivații pentru rugăciune - Iac. 4.3

III. Marea putere a rugăciunii - Iac. 5.16-18

Notă: Aliterația (litera **M** cu care începe fiecare DP nu este obligatorie, dar este de dorit, întrucât înlesnește reținerea DP).

Ex: Iac. 4.1-3

SUBIECTUL: Rugăciunea

DP I. Cereri cu gând rău - Iac. 4.3

II. Cereri fără credință – Iac. 1.6-7

III. Cereri tip borboroseală – Mat. 6.7

IV. Păcatul din inimă – Ps. 66.18

V. Comportare familială greșită – 1 Petru 3.7

VI. Neascultare de Cuvânt – Prov. 28.9

Notă: În acest caz, predica topică dezvoltă doar o singură temă din subiect: Piedici în calea rugăciunii

3. Tema predicii topice

Prin definiție, predica topică expune un subiect. Dar această expunere oferă două opțiuni:

- 1) Tratarea sistematică a întregului subiect, după modelul unui studiu biblic. În acest caz, nu putem vorbi de o anumită temă a predicii.
- 2) Alegerea unei singure idei-cheie din subiect și expunerea ei detaliată. Această idee-cheie este de fapt tema predicii.

4. Diviziunile principale ale predicii topice

Predica topică își deduce DP din subiect, utilizând diverse proceduri:

1) DP pot face o analiză succintă a tuturor ideilor-cheie ale subiectului:

Ex: *Satan, marele adversar al credincioșilor*

DP I. Originea sa (Ezech. 28:12-17)

II. Căderea sa (Is. 14.12-15)

III. Puterea sa (Efes. 6.11-12; Lc. 11.14-18)

IV. Activitatea sa (2 Cor. 4.4; Lc. 8.12; 1 Tes.2.18)

V. Destinul său (Mat. 25.41)

2) DP pot expune detaliat o singură idee-cheie a subiectului:

Ex: *Beneficiile Cuvântului*

DP I. Ne oferă înțelepciunea care duce la mântuire (2 Tim. 3.15)

II. Ne ferește de păcat (Ps. 119.11)

III. Ne asigură creșterea spirituală (1 Petru 2.2)

IV. Ne garantează o viață reușită (Ios. 1.8).

3) DP pot trata un subiect prin analogie sau prin contrast cu alte lucruri din

Biblie:

Ex: *Sarea/Influența sării*

DP I. Ca și sarea, mărturia credinciosului trebuie să săreze (Col. 4.6)

II. Ca și sarea, mărturia credinciosului trebuie să purifice (1 Tes. 4.4)

III. Ca și sarea, mărturia credinciosului trebuie să-și păstreze savoarea (Mat. 5.13)

IV. Ca și sarea, mărturia credinciosului trebuie să producă sete (1 Petru 2.12)

4) DP pot fi obținute prin repetarea unui cuvânt sau a unei expresii din Biblie:

Ex: Puterea lui Dumnezeu

- DP I. El poate mântui (Evr. 7.25)
- II. El poate păzi (Iuda 24)
- III. El poate ajuta (Evr. 2.18)
- IV. El poate supune (Fil. 3.21)
- V. El poate umple cu har (2 Cor. 9.8)
- IV. El poate face mai mult decât cerem sau gândim (Ef. 3.20)

5) DP pot fi formulate pornind de la un cuvânt care apare de mai multe ori în Biblie:

Ex: „În dragoste” (expresie care se repetă în Efeseni)

- DP I. Trăirea în dragoste este prevăzută în planul Său (1.4-5)
- II. Trăirea în dragoste este posibilă când Hristos locuiește în inimă (3.17)
- III. Trăirea în dragoste trebuie să se manifeste în relațiile noastre creștine (4,1-2; 4.15)
- IV. Trăirea în dragoste are ca rezultat zidirea și creșterea Bisericii (4.16)
- V. Trăirea în dragoste are ca model trăirea lui Hristos (5.1-2)

6) DP pot fi o analiză a unuia sau mai multor termeni-cheie din Biblie:

Ex. 1: Iertarea (Fiecare DP redă unul din sensurile termenului în original)

- DP I. „Aphiemi” (de 51 ori în NT) – a izgoni (de sub priviri), a îndepărta: Mat. 6.12-15
- II. „Apoloo” (de două ori în N.T.) – a elibera, a dezlega, a ierta: Lc. 6.37
- III. „Charizomai” – a trata cu har, a acorda un favor, a ierta: Ef. 4.32; Col. 3.13.

Ex. 2: Am păcătuit! (Fiecare DP redă unul din sensurile termenului/expresiei în diferite contexte în care apare):

- DP I. O expresie a fricii (Faraon: Ex. 9.27;10.16; Acan: Ios. 7.20; Șimei: 2 Sam. 19.20)
- II. O expresie a nesincerității (Saul: 1 Sam. 15.24-30)
- III. O expresie a remușcării (Saul: 1 Sam. 26.21; Iuda: Mat. 27.4)
- IV. O expresie a pocăinței veritabile (David: 2 Sam. 12.13; Ps. 51.4; Neemia: 1.6; fiul risipitor: Lc. 15.18,21).

Notă: DP trebuie formulate fără a forța sau deforma sensul versetelor prin scoaterea lor din context; predicatorul este dator să utilizeze citatele potrivit cu scopul intenționat de scriitorul biblic.

În ce ordine trebuie prezentate diviziunile principale ale predicii topice?

Ordinea DP în predica topică ține de arta predicatorului. El va ține cont de:

- 1) *Ordinea cerută de întrebări* – în predicile doctrinale care analizează un subiect:
 - DP I. CE? – EXPLICAȚII (definiție, explicații etimologice etc.)
 - II. DE CE? – ARGUMENTE (rațiunea alegerii subiectului, context actual etc.)
 - III. CUM? – ILUSTRARE (mijloace de realizare, exemple etc.)
 - IV. CE URMEAZĂ DECI? – APLICARE (o aplicație cerută ascultătorilor)

2) *Ordinea logică* – astfel ca ultima DP să atingă climaxul:

SUBIECT: Speranța credinciosului

DP I. Este o speranță vie (1 Petru 1.3)

II. Este o speranță mântuitoare (1 Tes. 5.8)

III. Este o speranță sigură (Evr. 6.19)

IV. Este o speranță bună (2 Tes. 2.16)

V. Este o speranță invizibilă (Rom. 8.24)

VI. Este o speranță binecuvântată (Tit 2.13)

VII. Este o speranță eternă (Tit 3.7).

3) *Ordinea cronologică* – cerută uneori de conținutul predicii:

SUBIECT: Domnul Isus

DP I. El este Dumnezeu manifestat în trup (Mat. 1.23)

II. El este Mântuitorul oamenilor (1 Tim. 1.15)

III. El este Regele care vine (Apoc. 11.15)

Notă: DP ale predicii topice mai pot fi prezentate în ordine geografică, în ordinea cerută de relația efect-cauză etc.

CAPITOLUL 19: PREDICILE OCAZIONALE

Predicile ocazionale constituie o categorie specială de predici, care expun învățăturile biblice și ale moralei creștine adecvate ocaziei cu care sunt ținute: Cina Domnului, botez în apă, binecuvântare de copii, căsătorie, înmormântare, ordinare de slujitori, dedicare de locașuri de închinare etc.

Caracteristici ale predicilor ocazionale:

- un text biblic specific, adecvat evenimentului
- cunoștințe specifice despre situație, persoane, loc etc.
- pregătire serioasă, ținând cont și de componența ascultătorilor
- importanță acordată evenimentului, evitând atât rutina, cât și exagerarea
- concizie, ținând cont de timpul scurt afectat predicii

Predica în aer liber poate fi considerată o predică ocazională (în mormântări, botezuri, nunți etc), ținută în afara clădirii bisericii. Atât predicatorii vremurilor biblice, cât și cei ai marilor treziri, au vorbit adesea sub cerul liber.

1. Avantaje ale predicării în aer liber

Predicarea în aer liber are câteva avantaje:

- oferă posibilitatea participării unor ascultători care n-ar intra niciodată într-o biserică evanghelică
- oferă posibilitatea participării unui auditoriu oricât de numeros
- înlătură somnolența și monotonia ce se pot instala într-o sală

2. Dezavantaje ale predicării în aer liber:

Câteva posibile neajunsuri:

- condiții atmosferice neprielnice (ger, vânt, soare dogorător, ploaie)
- vociferări, strigăte, fluierături în timpul vorbirii
- aruncarea cu diverse obiecte asupra predicatorului etc.

3. Abilități necesare pentru predicarea în aer liber

Predicarea în aer liber cere de la predicator:

- voce bună, clară, puternică (uneori poate lipsi sistemul de amplificare)
- cunoaștere profundă a Scripturilor (audiența poate declanșa uneori interpelări incomode!)
- cunoștințe sumare despre convingerile religioase ale ascultătorilor (în scopul corectării lor, prin confruntarea cu Scripturile)
- tact în expunerea adevărului biblic (evitând jignirea audienței și polemica inutilă)
- putere de concentrare (predici scurte!) și de ilustrare a predicii
- siguranță de sine, naturalețe, bun simț și adaptare la public
- viață sfântă (mai ales când predicatorul este cunoscut ascultătorilor)

4. Sfaturi utile unui predicator în aer liber

Câteva sfaturi practice:

- 1) Alegeți un loc potrivit:
 - pe cât posibil, mai ridicat, ca să asigure o bună vizibilitate
 - nu împotriva vântului, ci folosind vântul în avantaj
- 2) Alcătuiți planuri simple:
 - cu puncte puține, de sine stătătoare (mulți vin sau pleacă pe parcurs)
 - cu fraze scurte, vii (evitând adresarea la pers. a III-a)
- 3) Folosiți ilustrații mai multe și, de preferință, scurte
- 4) Vorbiți cât mai liber posibil (evitați urmărirea vizibilă a planului scris)

III. PREDICAREA

CAPITOLUL 20: EXPUNEREA PREDICII

„În ordinea importanței lor, ingredientele care alcătuiesc predica sunt: ideea, modul de organizare a predicii, limbajul, vocea și gesturile. Dar în producerea de impresii, ordinea se inversează. Gesturile și vocea se profilează ca fiind cele mai evidente și mai determinante. Orice studiu empiric al expunerii și al efectului ei asupra rezultatelor unei cuvântări sau predici ajunge la aceeași concluzie: felul cum este expusă predica are foarte mare importanță” (H. Robinson).

Eficacitatea unei predici depinde de trei factori: cine spune, ce spune și *cum spune*. Primul factor se referă cu precădere la personalitatea predicatorului, al doilea, la conținutul predicii, iar al treilea, la expunerea predicii.

Reușita unei predici depinde de conținutul ei, dar și de felul în care este expusă.

1. Ce trebuie să facă predicatorul după ce și-a pregătit planul de predică?

După întocmirea planului de predică și înainte de susținerea mesajului, predicatorul are de făcut încă cel puțin 3 lucruri importante:

- 1) Meditează: - asupra predicii
- asupra actului predicării (acesta este o jertfă adusă „înaintea lui Dumnezeu și înaintea lui Isus Hristos” - 2 Tim. 4.1)
- 2) Realizează: - mandatul de a predica este un mandat divin
- 3) Practică: - revizuieste planul de predică foarte minuțios
- roagă-te, permițând inimii să-și însușească mesajul pregătit
- roagă-te, implorând ungera Duhului în timpul expunerii predicii

„Cea mai dificilă fază de după pregătire va fi așteptarea pentru predică. Timpul dintre pregătire și amvon este crucial în felul în care îl vom folosi” (L. Gog).

2. Care sunt caracteristicile unei expuneri reușite?

O expunere eficace trebuie să se caracterizeze prin:

- putere divină
- naturalețe
- simplitate
- originalitate
- atractivitate
- spontaneitate
- adaptare etc.

3. Ce alți factori contribuie la reușita expunerii prediciei?

Expunerea prediciei este o artă, care poate fi îmbunătățită acordând atenție câtorva factori: stil, gesturi, expresia feței, intonație, ținută etc.

CAPITOLUL 21: STILUL PREDICATORULUI

„Alegerea cuvintelor pe care le folosim se numește stil. Oricine posedă un stil – fie el curtenitor, plictisitor, înviorător sau precis – dar, oricare ar fi felul în care mânuim noi cuvintele, acesta devine stilul nostru... Stilul diferă de la un vorbitor la altul, și vorbitorul își va modifica stilul în funcție de ascultători și de ocazie” (H. Robinson).

H. Robinson spune: „Un stil de predică eficient este clar, este direct și personal, este viu”.

Eficiența stilului lui Luther consta în faptul că el folosea un limbaj viu, colorat, bogat în expresii populare, fără artificii (nu era stilist de dragul stilului). Stilul predicilor lui Calvin era clar, practic și popular.

1. Un stil clar

1) **O schiță clară**, care cere:

- anunțarea ideii centrale a prediciei, în introducere
- enumerarea DP (eventual recapitularea lor), folosind tranziții clare

2) **Propoziții scurte**. R. Flesch susține că:

- pe măsură ce lungimea frazei scade, claritatea crește
- un stil clar va cere o medie de 17-18 cuvinte într-o frază, și nu va permite fraze mai lungi de 30 de cuvinte

3) **O structură simplă a propoziției**. Aceasta cere următoarea succesiune:

- subiectul principal
- verbul principal
- complementul principal (unde este cazul)

4) **O structură simplă a frazei**. Adică:

- întâi se vor construi propozițiile principale
- acestora li se vor adăuga cât mai puține propoziții subordonate („*O nuia cu frunze pe ea nu ustură*” - H.W. Beecher).
- o frază va exprima un singur gând (pentru două gânduri sunt necesare două fraze)

5) **Cuvinte simple**. Aceasta presupune:

- evitarea jargoanelor (termeni tehnici, specifici limbajului teologic)
- preferarea cuvintelor scurte în locul celor lungi
- preferarea cuvintelor bine cunoscute în locul celor mai puțin cunoscute

(nu supraestima vocabularul ascultătorilor și nu le subestima inteligența)

Predicatorul trebuie să se facă înțeles pe loc și bine. De aceea el trebuie să vorbească foarte clar.

2. Un stil direct și personal

„Un stil direct și personal presupune că predicatorul le vorbește ascultătorilor față în față și îi cunoaște pe nume” (H. Robinson). În acest scop, el poate recurge la:

- adresarea directă („voi” sau „noi” – adică „voi și eu, împreună”)
- adresarea de întrebări (care arată că vorbitorul și ascultătorii se află față în față)

„Vorbirea personală, directă, nu trebuie să fie neglijentă. Limbajul unei predici bune trebuie să fie limbajul elegant și decent folosit în conversație” (H. Robinson).

3. Un stil viu

Un stil viu presupune alegerea acelor cuvinte care stimulează simțurile ascultătorilor, ajutându-i să înțeleagă mesajul.

„Cuvintele îi fac pe ascultători să-și amintească experiențele din trecut și să reacționeze la cuvintele respective așa cum au reacționat la acel eveniment. De exemplu, sucurile gastrice încep să fie secretate atunci când auzim cuvintele „franzelă caldă cu unt” și se opresc cu un tremur al corpului când ne gândim la gândacii de bucătărie care se urcă pe pâine” (H. Robinson).

H. Robinson arată că **vioiciunea stilului crește astfel:**

- 1) *Folosind din abundență detalii specifice și concrete.* „Specific” înseamnă explicit și clar, iar „concret” înseamnă că zugrăvește imagini.
Ex: în loc de „produse agricole”, spunem concret „varză, castraveți și ardei”; numărul 1.932.475,36 este specific până la ultimul bănuț, dar nu este concret, ca numărul 50.210 lei de pe factura de telefon.
- 2) *Permițând substantivelor și verbelor să comunice gândul.* Adjectivele și adverbele numeroase deranjează vorbirea și însoțesc cuvintele slabe. Substantivele și verbele puternice stau singure.
Ex: în loc de „un om înalt” spunem „gigant”; în loc de „strigă puternic” spunem „urlă” etc.
Verbele vii, active dau viață propozițiilor, pe când verbele pasive absorb viața din vorbire. Verbele și substantivele trezesc imaginația atunci când sunt precise.
Ex: „s-a târât” comunică mai precis decât „s-a dus”; „a țipat” este mai precis decât „a spus”.
- 3) *Folosind figuri de stil noi.* Metaforele și comparațiile produc senzații în ascultător și-i stârnesc imagini vii din experiențe trăite.

„Figurile de stil economisesc timp, deoarece cuprind mai mult într-o expresie decât spune un risipitor de cuvinte într-un paragraf. Noi trebuie să predicăm mesajul etern în cuvintele de astăzi. De aceea, figurile de stil utilizate trebuie să fie mereu proaspete.

Când o comparație s-a învechit, arunc-o și adu una proaspătă, care lămurește ideea și îi ține pe ascultători treji” (H. Robinson).

4. Un stil îmbunătățit progresiv

În mare măsură, limbajul predicatorilor este „*imprecis, irrelevant și nesemnificativ*” (D.O. Soper). H. Robinson prezintă calea către „cuvântul bine îmbrăcat”:

- 1) *Acordă atenție modului în care folosești limba.* În conversațiile particulare, nu-ți scoate mintea din funcțiune folosind expresii care stau nemișcate în loc să salte. Cultivă alegerea unor comparații noi și vei descoperi că este mai ușor să le folosești când predici.
- 2) *Studiază felul în care folosesc alții limba.* Când un scriitor sau un vorbitor te scutură și te trezește, examinează cum a făcut-o. Întrucât poeziile sunt încărcate de comparații și metafore, studierea versurilor dezvoltă un simț pentru limbajul figurat.
- 3) *Citește cu voce tare.* Citind cu voce tare, vei realiza două lucruri: mai întâi, îți vei îmbogăți vocabularul. În al doilea rând, când citești lucrări cu un stil mai bun decât al tău, îți vor fi imprimare noi tipare de vorbire și expresii creatoare. Îți vei dezvolta un simț pentru limbajul care creează imagini.

CAPITOLUL 22: EXPUNEREA VERBALĂ

Vocea este o unealtă de lucru pentru predicator. Vocea comunică idei și sentimente:

- prin cuvintele rostite
- prin calitatea vocii (intensitatea, tremurul, înalțimea și ritmul vorbirii trădează emoția, frica, supărarea, fericirea, oboseala, boala, optimismul etc.)
- prin „punctuația vorbirii” (modificarea intonației, a intensității, a ritmului vorbirii și a pauzei sunt modalități de a sublinia conținutul)

Predicatorul trebuie să știe că:

- tonul vocii nu trebuie să devină mai înalt când vorbește mai tare
- vorbire cu falca imobilă, cu limba leneșă sau cu dinții strânși, estompând sunetul, deranjează
- vocea găfăită care lasă să-i scape prea mult aer când vorbește este neplăcută

Predicatorii „ar trebui să acorde o atenție deosebită cultivării vocii lor. Ei ar trebui să învețe să vorbească nu într-o manieră nervoasă și grăbită, ci folosind o pronunțare lentă, distinctă și clară, menținând muzicalitatea vocii”

1. Intonația

„Intonația se referă la mișcările în sus și în jos pe scară, în registre diferite și cu inflexiuni diferite” (H. Robinson).

Modificările în intonație sunt ca o melodie; monotonia în intonație este ca o vioară cu o singură coardă. Asemenea culorii pictorului, intonația predicatorului plumbuește sau pastează viu o predică.

Din exact aceeași propoziție, intonația - și numai intonația!- poate scoate adevăr, ironie sau glumă. De pildă, propoziția „Crezi că există înviere?” poate fi o întrebare serioasă, dacă este rostită cu o voce urcând repede de la tonuri joase la tonuri înalte; și poate fi o negare sau o ironie, dacă se schimbă intonația. Unii predicatori se feresc chiar și de umorul sănătos în predică, tocmai pentru că nu stăpânesc arta intonației.

2. Intensitatea vocii

Intensitatea vocii este încă un mod de a sublinia cuvinte-cheie, idei valoroase etc. Mai precis, nu intensitatea vocii, ci schimbarea intensității produce efectul.

Predicatorul trebuie să știe că:

- intensitatea vocii mereu aceeași obosește și plictisește
- schimbarea intensității poate accentua o idee sau un cuvânt (ex: cuvintele „Domnul este Păstorul meu” (Ps.23), accentuate diferit, pot constitui diviziunile unei predici textuale)
- vocea ridicată poate sublinia o idee importantă, dar vocea nu trebuie să fie „un exercițiu de strigare” (tăria vocii nu este tot una cu puterea spirituală; Dumnezeu poate vorbi și prin „vârtejuri de vânt”, dar și prin „susur blând și subțire”)
- scăderea intensității vocii până la șoptă poate avea mare efect în subliniere

Gama largă de intensitate a vocii este secretul sublinierii ideii și al captivării atenției ascultătorilor.

3. Ritmul vorbirii

Ritmul vorbirii, prin diferite modificări, comunică diferite sensuri și sentimente.

Predicatorul trebuie să știe că:

- contrastul în ritm poate marca o subliniere
- o întâmplare, o relatare sau un rezumat de fapte biblice bine cunoscute, trebuie făcute într-un ritm alert
- o idee-cheie, un adevăr teologic important, o lecție morală puternică, vor fi prezentate rar, ca ascultătorii să le priceapă bine și să le rețină
- reducerea ritmului are efect benefic asupra rațiunii ascultătorilor (înlesnește memorarea), iar intensificarea lui, asupra voinței (produce convingere)
- a menține constant ritmul vorbirii este păgubitor: lălăiala plictisește, iar turuiala obosește
- vorbirea prea rară și monotona plictisește de moarte
- vorbirea prea repede poate duce la o supărătoare amestecare a cuvintelor

„Rostește în același ritm cuvintele de durere ale lui David pentru fiul său răzvrătit, Absalom: „Fiul meu, Absalom! O, dacă aș fi murit eu în locul tău! Absalom, fiul meu, fiul meu!”(2 Sam. 18.33). Rostește după aceea propozițiile foarte, foarte rar. Rostește după aceea primele trei cuvinte repede și cu simțire, iar pe celelalte rar. Modificarea ritmului comunică diferite înțelesuri și diferite sentimente” (H. Robinson).

4. Pauzele în vorbire

„Pauzele sunt punctuația care marchează vorbirea. Pauzele sunt tăceri premeditate. Ele trec dincolo de oprirea vorbirii și dau ascultătorilor o scurtă ocazie de a gândi, de a simți, de a răspunde și de a reacționa”(H. Robinson).

Predicatorul trebuie să știe că:

- o pauză pune accentul pe cuvintele imediat următoare; și încă o pauză, imediat după acele cuvinte, le face memorabile
- o pauză înaintea punctului culminant mărește tensiunea
- o pauză într-o relatare dramatică stârnește emoții și stări pe care cuvântul scris nu le poate transmite („Prin tăcerea voastră veți vorbi!” - R. Kipling)

Pauzele în vorbire sunt la fel de benefice ca pauzele după un efort fizic intens. Pentru predicator, acestea trebuie să fie momente de concentrare intensă: mintea lui gonește după idei, inima lui clocotește de emoții, iar privirea lui țintește pe fiecare ascultător. Ascultătorii simt dacă predicatorul muncește sau dacă chiulește în pauză.

Ce efect au pauzele întâmplătoare?

Pauzele întâmplătoare sunt acele găselnițe ale predicatorului în pană de aer sau de idei.

Predicatorul ar trebui să știe că:

- pauzele întâmplătoare în predică deranjează ca și punctuația întâmplătoare într-o lectură (ele nu oțlesc, ci opresc nervul ascultării)
- frânturile de cuvinte („ăăă...”, „îîî...”) sau umpluturile (uneori chiar cu „Amin” sau cu „Slavă Lui!”), sunt pauzele din gândirea, nu din vorbirea predicatorului (ele nu sunt accente, ci accidente!)

Cât de lungă trebuie să fie o pauză în vorbire?

Despre lungimea pauzei, H. Robinson spune: „Unii predicatori pot folosi greșit această tehnică și, prin pauze prea lungi, devin melodramatici. Pauza ar trebui să fie suficient de lungă ca să atragă atenția asupra ideii, dar nu atât de lungă încât tăcerea să atragă atenția asupra pauzei”.

CAPITOLUL 23: LIMBAJUL NONVERBAL

Limbajul nonverbal, numit și limbajul comportamentului, este acea comunicare tăcută, care se realizează prin gesturi, expresia feței, intonațiile vocii, ținută etc.

„Noi transmitem mesaje chiar și când nu vorbim...prin felul în care stăm jos sau în picioare, prin expresiile feței, prin gesturi și chiar prin spațiul pe care-l lăsăm între noi și cei pe care-i întâlnim” (H. Robinson).

Ce importanță are limbajul nonverbal?

Limbajul nonverbal are o importanță strategică în predicare. *„Când ne adresăm unor ascultători, poziția noastră devine distinctă și grăitoare. Înfigerea mâinilor în buzunare, trecerea palmei peste păr sau peste față, jucatul cu verigheta, aranjarea cravatei, frecarea picioarelor pe podea sunt gramatica deficitară a expunerii” (H. Robinson).*

Limbajul nonverbal este mai grăitor decât cuvintele. *„Dacă mesajul nonverbal îl contrazice pe cel verbal, este mai probabil că ascultătorii vor crede limbajul tăcut” (H. Robinson).*

Ce legătură trebuie să fie între mișcare, gesturi și mesaj?

La amvon, predicatorul este dator să-și controleze trupul ca să „vorbească” inteligent. Un sfat înțelept: *„Potriviiți acțiunea cu cuvântul și cuvântul cu acțiunea”*. Regula este aceasta: *conținutul mesajului guvernează mișcarea trupului.*

Predicatorul trebuie să evite două extreme:

- 1) a sta aproape nemișcat și a nu permite trupului să interacționeze cu mesajul („capete vorbitoare”)
- 2) a se plimba încoace și încolo, gesticulând nu cum o cere mesajul, ci doar ca să-și descarce energiile („pus în priză”)

Scăpate de sub control, mișcarea și gesturile dăunează expunerii: *„Dacă vreo mișcare de-a ta se datorează obișnuinței, oprește-te. Dacă vine din conținutul mesajului, renunță la inhibiții și exprimă-te” (H. Robinson).*

Ce importanță au gesturile predicatorului?

Gesturile sunt un ajutor important atât pentru predicator, cât și pentru ascultători:

- pe predicator - îl ajută să explice și să descrie
 - îl ajută în a pune accent pe anumite idei
 - îl relaxează
- pe ascultători - îi ajută să păstreze interesul și atenția
 - îi ajută să simtă ce simte și predicatorul

Ce calități trebuie să aibă gesturile predicatorului?

Gesturile predicatorului trebuie să aibă câteva calități:

- *Să fie spontane.* Predicatorul nu joacă teatru; gesturile sale izvorăsc din interior, și exprimă simțăminte și convingeri personale.
„Deși pot fi exersate, gesturile nu trebuie planificate. Dacă nu vin în mod natural în timpul predicării, renunță la ele” (H. Robinson).
- *Să fie hotărâte.* Fiecare gest trebuie să fie susținut de tot trupul. *„Un simplu gest cu degetul arătător implică nu numai degetul, palma și încheietura mâinii, ci și brațul, umărul și spatele. Chiar și centrul tău de greutate se deplasează pentru a da mai multă forță gestului”.* (H. Robinson).
- *Să fie variate.* Oricât de plin de forță ar fi un gest, el își pierde din impact prin repetare. Intrat în obișnuință, acel gest va deranja pe ascultători, dacă nu cumva va stârni și ironiile criticilor.
- *Să fie bine sincronizate.* În loc să ajute exprimarea verbală, un gest întârziat o încurcă. Gesturile nesincronizate devin ridicol și trădează lipsa de spontaneitate și de motivație adevărată.

1. Limbajul capului

„*Limbajul capului*” este acea comunicare transmisă de poziția și mișcările capului în timpul predicării. Capul este cea mai expresivă parte a trupului uman. El participă nu numai în expunerea verbală (gura), ci și în comunicarea nonverbală, printr-un „limbaj” de largă acceptare.

„*Capul plecat arată umilința, dat pe spate aroganța, înclinat în lături lăncezeala, țeapăn și nemișcat, o oarecare duritate de caracter*” (C.V. Roske). Mișcările capului mai pot exprima aprobare, confirmare, refuz, admirație, rușine, îndoială, indignare etc.

Obiceiul legănării capului în timpul vorbirii trebuie exclus cu desăvârșire.

2. Expresia feței

Expresia feței predicatorului este „oglinza sufletului” său. Încă înainte de a-și deschide gura, predicatorul este „trădat” de expresia feței lui: prietenos, supărat, îngrijorat etc. După zâmbetul sau încruntarea lui, privirea fixă sau clipitul din ochi, ascultătorii știu din primul minut dacă le va plăcea sau nu de acel predicator.

Predicatorul trebuie să știe că fiecare parte a feței își are propria elocvență:

- fruntea încrețită exprimă gândire profundă sau durere; înalțată, ea reflectă mirare
- sprâncenele ridicate indică surpriza; lăsate în jos denotă tristețe, iar contractate, exprimă mânie

„*Expresia feței trebuie să însoțească predica în mod natural, fără a degenera în ipocrizie*” (C.V. Roske).

3. Contactul vizual

Contactul vizual cu ascultătorii are un impact deosebit, fiind unul dintre cele mai eficiente mijloace de comunicare nonverbală. Ochii predicatorului, prin mișcare, devin hotărâți, indiferenți, mândri, amenințatori, blânzi sau aspri, după cum o cere mesajul verbal. Ca urmare, ascultătorii nu-și vor mai lua ochii de la predicator.

Privindu-i în ochi pe ascultători:

- predicatorul le captează atenția și menține legătura cu ei (feedback-ul)
- predicatorul observă dacă ascultătorii înțeleg, dacă sunt interesați, dacă mai sunt cu el
- ascultătorii „văd” prin „ferestrele sufletului” în interiorul predicatorului și se pot încrede în el.

„*Aproape fără excepție, oamenii nu vor asculta cu atenție un vorbitor care nu se uită la ei când vorbește. Oamenii nu au încredere în cineva care evită contactul vizual și, drept urmare, subestimează ce spune el*” (H. Robinson).

Cum se poate stabili un contact vizual eficient?

H. Robinson oferă câteva sfaturi practice:

- când te ridici să vorbești, fă o pauză pentru a stabili contactul vizual cu ascultătorii
- plimbă-ți privirile peste ascultători, ca grup, dar oprește-te o clipă asupra câtorva persoane diferite
- propune-ți să vorbești cu un ascultător pentru o secundă sau două, privind persoana aceea în ochi, apoi întoarce-te spre altcineva
- alege ascultători din fiecare parte a sălii și păstrează contactul vizual suficient de mult ca ei să-și dea seama că te uiți la ei și că le vorbești
- dacă biserica este foarte mare, poți să alegi un grup mic dintr-o parte a sălii și să te uiți la ei pentru o clipă sau două, apoi să treci la un alt grup și să continui s-o faci în tot timpul predicii
- fii atent ca nu numai să te uiți la ascultători, ci să le și vorbești. Concentrează-te asupra comunicării fiecăruia în parte a mesajului pe care vrei cu tot dinadinsul să-l înțeleagă toți.

4. Limbajul mâinilor

„Limbajul mâinilor” sunt gesturile, care pot înlocui aproape orice comunicare verbală; ele au devenit vorbirea comună a tuturor oamenilor. „Celelalte părți ale corpului ajută vorbitorul; mâinile însă vorbesc ele însele” (Quintilian).

„Indignarea cu care deschizi o ușă și arăți cu degetul înspre ea este întocmai la fel de emfatică precum cuvintele ‘Ieși din cameră!’ A refuza mâna, atunci când altul o oferă pe a lui, reprezintă o declarație semnificativă de rea-voință și va crea, probabil, o amărăciune mai îndelungată decât pot crea cele mai severe cuvinte. Cererea de a păstra tăcerea cu privire la un anumit subiect poate fi comunicată bine prin punerea unui deget peste buze” (C.H. Spurgeon).

Gesticulația mâinilor predicatorului:

- nu trebuie să substituie, ci să susțină mesajul verbal: deși unanim recunoscut „limbajul mâinilor” nu întotdeauna poate fi dogmatizat sau presupus ca suficient (ex. nu se poate dogmatiza că brațele încrucișate la piept arată că omul acela vrea să-i reducă la tăcere pe cei din jurul său)
- trebuie să fie în armonie cu părțile componente ale predicii: mai liniștită în introducere, pentru a crește în intensitate pe măsura derulării subiectului
- trebuie să fie în armonie cu conținutul mesajului: stânga când se prezintă lucruri reprobabile, interzise, dreapta pentru cele îngăduite, și ambele mâini pentru fapte mărețe

Predicatorul trebuie să predice cu aceeași libertate și naturalețe a mâinilor pe care o are în conversațiile particulare. Numai să nu uite dictonul grecesc: „Nimic peste măsură”!

5. Limbajul hainelor

Predicatorul este un ambasador al cerului. Ținuta lui trebuie să fie ordonată, decentă, curată. Extravaganța, culorile violente, purtarea bijuteriilor, pot fi bariere serioase pentru cel ce trebuie să predice și să trăiască o Evanghelie a simplității. În extrema opusă, neglijența subminează credibilitatea predicatorului, falsa smerenie fiind și ea un obstacol în relaționarea cu auditoriul.

CAPITOLUL 24: PIEDICI ÎN CALEA COMUNICĂRII

1. Complexul de inferioritate (subestimarea)

- Nu te compara cu alții, tu ai măsura ta
- Nu disprețui talanul primit, privind cu jind la talanții altora
- Nu băga în seamă clasamentele făcute de oameni
- Lucrează la potențialul maxim cu ceea ce ai

2. Emoțiile și frica 2Tim. 1:6 - 8 duhul de frică se manifestă prin:

- Rușinea de a mărturisi Evanghelia
 - Frica de mulțime
 - Frica de eșec
 - Frica de reacția împotrivoare a unora
 - Timiditatea în prezența anumitor personalități
- Remediu:**
- Umplerea cu Duhul Sfânt duce la îndrăzneală sfântă Fapte 4:31
 - Încrederea în Domnul te face să nu cauți la fața oamenilor, deci să nu te temi
 - Dragostea pentru sufletele oamenilor te face să uiți de tine, de temerile tale
 - Predicarea repetată aduce cu sine experiența și obișnuirea cu ascultătorii

3. Nesiguranța

- Apare pe fondul lipsei de pregătire
- Este specifică celor ce merg pe improvizații de moment
- Duce la pierderea coerenței și a cursivității în vorbire
- Transmite o stare de confuzie
- Este preferabil să predici ceea ce stăpânești, chiar dacă te repeți, decât să intri pe un teren biblic insuficient explorat

4. Neadaptarea

- Reflecta incapacitatea unora de a se acomoda în diferite situații în care trebuie să predice

- Adaptează-te la *locul* în care predici (poate fi afară, poate fi într-o sală mare sau într-o sală mică)
- Adaptează-te la *tipul de oameni* care te ascultă (pot fi agitați, gălăgioși, neatenți, somnoroși etc.)
- Adaptează-te la *incidentele* care pot să apară în timpul predicării (persoane care intră și ies, telefoane care sună, copii mici care plâng sau se joacă deranjant etc.)
- Păstrează-ți calmul întotdeauna, iar când situația cere poți interveni pentru a restabili ordinea, dar fără iritare

5. Necredința

- Este o atitudine pesimistă, lipsită de speranța schimbărilor în bine
- Vede problemele prea mari pentru a putea fi rezolvate
- Predica devine slabă, lipsită de convingere și de putere

6. Fariseismul

- Apare printr-o atitudine emfatică, de laudă de sine, de falsă neprihănire
- Pune sarcini grele pe spatele altora, dar cel în cauză nu se atinge de ele
- Simulează lacrimile urmărind să impresioneze

CAPITOLUL 25: SFATURI FINALE

1. Rugăciunea este mai importantă decât predicarea

Trebuie să-ți păzești timpul de rugăciune, chiar mai mult decât timpul de studiu. Dacă ești forțat să alegi dintre cele două, fă din rugăciune prioritate. Rugăciunea nu este doar pregătire pentru lucrare, este lucrarea! Dacă viața ta de rugăciune este mediocră sau inconsecventă, trebuie să-ți pui timp deoparte pentru rugăciune.

2. Predicarea este mai importantă decât administrarea

Foarte mulți pastori sau predicatori petrec foarte mult timp în managementul bisericii, rămânând cu foarte puțin timp pentru studiu și reflecție. Comitetele sunt necesare. Chiar și mai importantă este viziunea sau abilitatea de a duce biserica în direcția potrivită. Dar lucrarea cu Cuvântul are cel mai mare impact.

3. Familia este mai importantă decât congregația

Exista la pastori sau predicatori o puternică înclinație de a fi preocupați de nevoile adunării așa de mult că uneori își neglijează familia. Ispita de a ceda presiunilor externe și de a căuta să împlinești toate așteptările celorlalți duc la neglijarea copiilor și soției. Timpul împreună cu familia la o părtășie poate fi mai

important decât cine știe ce întâlniri și discuții financiare ale bisericii. Familia este mai importantă decât cei care-ți plătesc salariu, indiferent de domeniul în care lucrezi.

4. Credințioșia este mai importantă decât competiția

Când te compari cu alții este ușor să devii descurajat. Biruiește duhul de comparație și bucură-te de succesele altor lucrători. Când vei fi mulțumit cu partea ta de lucrare vei găsi împlinire și satisfacție.

5. Dragostea este mai importantă decât abilitatea

Clar, nu poți lucra fără darurile care te califică pentru slujire. Trebuie să cunoști Cuvântul și să fii capabil să-l comunic. Și trebuie să ai îndemânări de lider și talent în a lucra cu oamenii. Dar apostolul Pavel ne atenționează că toate darurile, îndemânările și abilitățile nu sunt nimic, dacă sunt lipsite de dragoste. Chiar și cea mai bună învățătură biblică nu schimbă vieți dacă nu este filtrată printr-o personalitate umplută de dragoste.